

Universitatea “Dunărea de Jos” Galați
Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor

Teza de doctorat

**“IMPLICAȚIILE ACTIVITĂȚII MANAGERIALE ÎN
INSTITUȚIILE SISTEMULUI DE APĂRARE ȘI ORDINE
PUBLICĂ ÎN LUPTA ANTICORUPȚIE”**

Coordonator:

Prof. Univ. Dr. Ec. Adriana Olaru

Doctorand:

Pletea Nicușor

Galați

2011

CUPRINS:

Introducere

Capitolul 1: Corupția între mit și realitate, amenințare și oportunitate

1.1 Scurt istoric al corupției

1.2 Abordări teoretice privind corupția

1.3 Tipologia corupției

1.4 Fundamentele conceptuale și abordarea interdisciplinară a fenomenului

1.5 Cauzele și sursele corupției

1.6 Efectele corupției

1.7 Măsurarea fenomenului corupției

Capitolul 2 : Principiile generale ale deontologiei funcției publice

2.1 Noțiuni, izvoare și evoluție

2.2 Deontologia funcționarului public european

2.3 Abordarea managerială a deontologiei funcției publice în cadrul procesului de exercitare a puterii publice

Capitolul 3: Structuri naționale și internaționale implicate în prevenirea și combaterea faptelor de corupție

3.1: Structuri internaționale reprezentative în planul prevenirii și combaterii corupției

3.2: Structuri naționale de prevenire și combatere a corupției

Capitolul 4: Rolul și importanța managerului în limitarea fenomenului corupției

- 4.1 Personalitatea managerului
- 4.2 Reglementarea juridică a infracțiunilor de corupție
- 4.3 Modele de manifestare a corupției
- 4.4 Activitatea managerială specifică structurilor anticorupție

Capitolul 5 : Un model de management specializat în fenomenul anticorupției aplicat în România

- 5.1 Stadiul actual al luptei anticorupție în România
- 5.2 Abordarea strategică în managementul luptei anticorupție
- 5.3 Modele matematice ce pot sprijini managementul instituțiilor implicate în combaterea corupției

Capitolul 6: Abordarea corupției în viziunea DGA

- 6.1 Prezentare generală
- 6.2 Management strategic vs management prin obiective
- 6.3 Eficiență vs eficacitate
- 6.4 Folosirea aplicațiilor informatice în procesul de management
- 6.5 Dezvoltarea organizațională și managementul schimbării în cadrul Direcției Generale Anticorupție

Capitolul 7: Propuneri legislative și organizatorice din perspectiva managementului strategic și pe obiective pentru îmbunătățirea luptei anticorupție

- 7.1 O perspectivă asupra viitoarei strategii anticorupție

7.2 Schimbarea mentalităților, marea provocare a luptei anticorupție

Capitolul 8 : Considerații finale, contribuții personale și direcții ulterioare de cercetare

Bibliografie

Anexe

INTRODUCERE

Pe lângă terorism și crima organizată, corupția reprezintă una din cele mai stringente probleme ce preocupă atât statele dezvoltate cât și cele aflate în tranziție. Corupția îngreunează substanțial relansarea economiilor naționale, contracarează instituirea stabilității politice și ordinii sociale în fiecare țară aparte, afectând relațiile internaționale în ansamblul lor.

Plecând de la ideea că fenomenul corupției corodează autoritatea instituțiilor de stat afectând chiar și ideea de democrație, actualitatea temei este evidentă, ea fiind reflectată și de actele normative în vigoare. Astfel Strategia Națională Anticorupție privind sectoarele vulnerabile și administrația publică locală pe perioada 2008-2010 stabilește drept prioritate majoră a Guvernului României realizarea unei reforme reale prin care administrația publică din țara noastră să se situeze la nivelul standardelor europene și să se caracterizeze prin transparență, predictibilitate, responsabilitate, adaptabilitate și eficacitate, combaterea corupției fiind considerată obiectiv principal al politicii penale a țării.

Elaborarea politicilor de stat privind prevenirea și combaterea fenomenului corupției nu poate fi încununată de succes fără efectuarea de cercetări științifice, prin care acesta să fie abordat din perspectiva mai multor discipline care să permită conceptualizarea noțiunilor de bază, să scoată în evidență legăturile de cauză și efect, interdependențele și confluențele circumstanțelor și proceselor, să

stabilească ierarhia factorilor implicați, oportunitatea măsurilor, scala valorilor etc.

Având în vedere statutul instituțiilor publice implicate în lupta anticorupție, este necesar de elaborat conceptul actualizat al managementului acestor organizații în condițiile unei societăți democratice precum și instrumentele manageriale pentru evaluarea performanțelor acesteia.

Din acest context general rezultă și principalele rațiuni ce au stat la baza elaborării prezentei lucrări. Aici amintim:

- neabordarea fenomenului în amploarea sa prin prisma metodelor matematice și de management în literatura de specialitate;
- insuficienta transparență de care au dat dovadă unele structuri implicate în combaterea infracționalității a dus la crearea unei imagini despre acestea neconforme cu realitatea, lucru ce afectează în mare parte atingerea obiectivelor acestor instituții prin neimplicarea societății civile.

Obiectul cercetării îl constituie modul în care managementul poate influența eficiența activității structurilor din sistemul de apărare și ordine publică în lupta anticorupție. A fost vizată în special Direcția Generală Anticorupție din cadrul Ministerului Administrației și Internelor.

Scopul investigației îl constituie analiza prin prisma metodelor de management și a metodelor matematice a cauzelor, formelor de manifestare și a efectelor nocive ale corupției.

Pentru atingerea scopului pe care l-am urmărit ne-am propus să soluționăm următoarele aspecte:

- concretizarea conceptelor de corupție și conturarea diverselor abordări pentru a evita erorile posibile de interpretare și pentru a spori valoarea teoretică și euristică a studiului efectuat;
- examinarea cauzelor și efectelor sale prin prisma teoriilor existente;
- radiografierea stadiului actual al corupției și a principalelor instituții implicate în prevenirea actelor și faptelor de corupție;
- studierea principalelor schimbări ce trebuie făcute în lupta anticorupție pentru o mai eficientă combatere a fenomenului;
- abordarea integrată a combaterii fenomenului corupției bazată pe o strategie fundamentată pe acțiuni de real interes pentru societate;
- evidențierea rolului societății civile în combaterea actelor de corupție din partea autorităților publice.

Din sursele bibliografice utilizate în lucrare am constatat că fenomenul corupției nu a mai fost abordat din această perspectivă.

Aportul științific original se referă la:

- completarea definițiilor privind conceptul de corupție;
- analiza multidimensională a formelor de manifestare a corupției;
- analiza din punct de vedere matematic a modului în care poate fi abordată corupția;
- investigația complexă a fenomenului și prezentarea metodelor folosite pentru combaterea corupției;
- analiza din punct de vedere informatic a activității organelor statului în lupta anticorupție;
- semnalarea disfuncțiilor ce pot apărea în funcționarea structurilor specializate ale statului;

- propuneri de îmbunătățire a modalităților de represiune a fenomenului corupției atât din punct de vedere structural cât și metodologic și organizatoric.

Lucrarea se dorește a fi un suport științific atât pentru aprofundarea cunoștințelor teoretice despre corupție cât și pentru soluționarea practică a unor probleme de management ce pot apărea cu ocazia combaterii fenomenului cercetat. Studiarea modului de propagare a corupției precum și cunoașterea modalităților practice de combatere a acesteia poate avea influențe pozitive asupra formelor de consolidare a ordinii legale în România.

O parte din aspectele studiate și dezvoltate în cadrul prezentei lucrări au fost prezentate în cadrul conferinței internaționale “RISK IN CONTEMPORARY ECONOMY”, organizată în perioada 26-27 noiembrie 2010 la Galați de Universitatea “Dunărea de Jos”, Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, STRATEC- Centrul de Cercetare Strategii de Dezvoltare a Sistemelor Economice Competitive și Asociația Facultăților de Economie din România iar altele au fost publicate în Buletinul Documentar al Direcției Generale Anticorupție.

Având în vedere că subiectul investigat privește fapte și evenimente de factură constantă în realitățile sociale și politice din orice tip de societate, aprecierile formulate, fie că sivesc drept argumente pentru tezele și conceptele definite în literatura de specialitate, fie că surprind manifestări inedite, reprezintă, credem, importante contribuții doctrinare.

Capitolul 1:

Corupția între mit și realitate, amenințare și oportunitate

1.1 Scurt istoric privind corupția

Cu o istorie de mii de ani, începând încă din antichitate, corupția reprezintă unul dintre modelele comportamentale dintre cele mai rele dar, în același timp, extrem de răspândite în cadrul funcționarilor oficiali sau reprezentanților aleși ai comunității¹.

Corupția aparatului de stat are o veche tradiție în orânduirile trecute. În Grecia Antică, mita era atât de frecventă încât **Platon** propunea să fie pedepsiți cu moartea funcționarii care primesc daruri pentru a-și face datoria. Deosebit de aspru erau pedepsiți magistrații care judecau strâmb în schimbul banilor primiți. **Herodot** povestește, că regele persan Cambus a poruncit să fie ucis un judecat de corupție, iar cu pielea acestuia și-a tapisat scaunul. Darius, un alt rege persan, obișnuia să-i condamne la moarte prin crucificare pe judecătorii corupți. **Cicero** considera că magistratul care se lasă corupt săvârșește o crimă din cele mai grave.

Legea lui Moise condamna, de asemenea, mituirea: „daruri să nu primești, căci darurile orbesc ochii celor ce văd și strâmbă pricinile cele drepte.”²

În Evul mediu, termenul de corupție se folosea mai mult în sens propriu referindu-se la descompunerea cărnii, la putreziciune, conotația principală fiind de decădere morală.

¹ Giurgiu Daniela Anca ș.a. „*Corupția în administrația publică locală*”, Studiu realizat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, 2002, pag. 4

² Biblia - Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române București, 1991, Cartea Ieșirea, cap 23, pct 8, pag. 93

În Rusia pe vremea țarilor, mituirea funcționarilor era ceva obișnuit chiar în rândul demnitarilor de stat. A rămas celebru răspunsul dat de o asemenea excelență când i s-au oferit trei mii de ruble pentru o aprobare, spunându-i-se cu tot respectul că nu va afla nimeni. Acesta a răspuns: „dă-mi cinci mii și spune cui vrei”.

Corupția, ca fenomen social și istoric, a existat și în societatea românească din timpuri străvechi, cu toate că a fost incriminată destul de târziu, în perioada fanariotă.

Secolul al XVIII-lea, secolul fanariot, prin suprapunerea sistemului administrativ otoman peste cel local, prin sistemul de cumpărare a tronului Țării Moldovei, prin infuzia elementelor străine, prin cumpărarea de funcții, ș.a. poate fi numit cel mai corupt secol din istoria medievală a Țării Moldovei.

În anumite acte juridice, adoptate în spațiul românesc în diferite perioade de timp, sunt reflectate într-un fel sau altul diferite acte ilegale, recunoscute ulterior ca infracțiuni de corupție, în categoria acestora am putea semna: Pravila lui Matei Basarab din 1693, Pravilniceasca Condică a domnitorului Alexandru Ion Ipsilanti din 1780, Condica Criminalicească din 1826, Condica de drept penal și procedură penală din 1852, precum și Codurile Penale adoptate în 1865, 1936, 1961 etc.

1.2 Abordări teoretice privind corupția

Acceptând ideea că fenomenului corupției nu i se poate da o definiție universal valabilă, specialiștii în științe sociale dar și în drept penal sunt de acord că acest concept este, de cele mai multe ori, evaziv, ambiguu și reducăționist.

Corupția constituie o amenințare pentru democrație, pentru supremația dreptului, echității sociale și justiției, erodează principiile unei administrații eficiente, subminează economia de piață și pune în pericol stabilitatea instituțiilor statale³.

În general, se consideră corupție comportamentul care deviază de la obligațiile normale ale exercitării unui rol public sau care violează normele legale ce interzic exercitarea anumitor forme și tipuri de influență (mită, traficul și abuzul de autoritate, constrângerea etc.)⁴.

Mai mult, corupția se poate considera o problemă morală și culturală a societății, având în vedere că există vechi cutume de a lăsa bacșiș, în majoritatea societăților, chiar și atunci când asemenea obișnuințe sunt considerate ilegale⁵. Din această perspectivă Dicționarul *Merriam Webster*, definește corupția drept „încălcare a integrității, virtuții, a unui principiu moral.”⁶

În Codul penal românesc, aceste acțiuni imorale și ilegale nu sunt denumite fapte de corupție, ci infracțiuni în legătură cu serviciul, fiind comise, de regulă, de anumiți factori publici sau alți salariați sau chiar de persoane private, prin încălcarea normelor deontologice profesionale și devierea de la îndatoririle oficiale ale funcției publice.

Legea nr. 78/2000⁷ lărgeste cadrul de aplicare și extinde categoriile de persoane care intră în categoria persoanelor coruptibile și de asemenea, printr-o enumerare mult mai largă a modalităților

³ Rus Ciprian, Dimofte George, „Infracțiune de corupție”, R.D.P. nr. 3/2003, pag. 85

⁴ Chereiu, Elena: „Corupția. Caracteristici și particularități în România”, Editura Lumina Lex, București, 2004, pag. 3

⁵ Abraham Pavel, „Corupția”, Editura Detectiv, București, 2005, pag. 51

⁶ www.merriam-webster.com/

⁷ Legea nr.78 din 8 mai 2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție

infracționale asimilate corupției. Ceea ce nu reușește însă legea să ofere, este o definiție clară a conceptului de corupție, la nivel esențial, de principiu, care apoi să fie ușor aplicabil oricărei fapte bazate pe încălcarea principiului recunoscut prin lege⁸.

Conform Transparency International, **corupția, în sens larg, reprezintă folosirea abuzivă a puterii încredințate, fie în sectorul public fie în cel privat, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup.**

Cuvântul corupție provine din latinescul „coruptio” sau din francezescul „corruption” – semnificația lui fiind aceeași: *abatere de la morală, de la datorie*, termen preluat ca atare și de Dicționarul explicativ al limbii române.

Robert Klitgaard este cel care a sintetizat fenomenul în următoare formulă **Corupția = Monopol + Discreție – Responsabilitate**⁹. Ulterior formula a fost completată și cu alte concepte precum integritatea și transparența, ea devenind:

Corupția = (Monopol + Putere discreționară) – (Responsabilitate + Integritate + Transparență).¹⁰

Totuși, considerăm că aceste definiții nu au aplicabilitate generală, majoritatea rezumându-se la aspectul public al corupției, la corupția în mediul public.

De aceea considerăm că mult mai oportun ar fi să definim **corupția** ca fiind *lipsa de responsabilitate în îndeplinirea sarcinilor de*

⁸ Diaconescu, Horia: „Infracțiunile de corupție și cele asimilate sau în legătură cu acestea”, Editura CH Bec, București, 2005, pag. 4

⁹ Klitgaard, Robert. „International Cooperation Against Corruption” „Finance & Development”, martie 1998 preluat în <http://www.presamil.ro/SMAI/2004/11-12/pag%2038-42.htm>

¹⁰ www.unpd.org - „Anticorruption Practice note”, 2004

serviciu (public sau privat) materializată în obținerea de avantaje de orice natură pentru sine sau pentru altul (persoană fizică sau juridică).

Avantajele unei astfel de definiții sunt următoarele:

- lărgirea spectrului actelor ce intră la categoria corupție prin includerea actelor aparent dezinteresate sau a celor praeterintenționate;
- achiesarea la recentele tendințe mondiale de înregimentare a actelor de corupție din mediul privat;
- având în vedere modalitatea de a obține avantaje pentru o persoană juridică, are loc extinderea sferei tipurilor de avantaje ce se pot obține prin intermediul corupției.

1.3 Tipologia corupției

În literatura de specialitate s-au făcut mai multe clasificări ale corupției:

- în funcție de polul în care localizăm faptele de corupție, acestea pot fi: *fapte de corupție activă și fapte de corupție pasivă*;
- *corupția individuală vs corupția colectivă*¹¹, în funcție de atitudinea față de acest fenomen;
- după natura serviciului vizat: *corupție cu furt și corupție fără furt*¹²;
- în funcție de efectul asupra funcționării societății și măsura în care acest act este sau nu comun unui anumit sistem social: *corupție măruntă, corupție regulată și corupție agravată*¹³.

¹¹ Inge Admunsen – „*Political Corruption: An Introduction to the Issues*”, Chr. Michelsen Institute Development Studies and Human Rights, 1999, pag 4

¹² Shleifer A, Vishny – „*Corruption*”, Quaterly Journal of Economics, 108, no 3

- *corupția redistributivă vs corupția extractivă*¹⁴, are în vedere diferențierea făcută în legătură cu modul în care sunt dirijate fondurile de la stat către societatea civilă sau de la societatea civilă către stat.
- în funcție de forma de manifestare: *corupția incidentală, corupția sistematică și corupția sistemică*¹⁵.
- în funcție de atitudinea față de faptele de corupție: *corupție albă, corupție neagră și corupție gri*¹⁶.
- în funcție de tipul, amploarea și forma de manifestare a fenomenului corupției¹⁷ distingem: *corupția de tip piață de influență, corupție de tip cartel de elite, corupția de tip oligarhi și clanuri și corupția de tip moguli oficiali.*

1.4 Fundamentele conceptuale și abordarea interdisciplinară a fenomenului corupției

Intrucât considerăm că analiza temeinică a factorilor care determină sau influențează fenomenul de corupție este necesară în studiul nostru, în cele ce urmează vom încerca o abordare interdisciplinară a problematicii corupției.

1.4.1. Abordarea sociologică

¹⁴ Heidenheimer, Arnold, "The Topography of Corruption: Explorations in a Comparative Perspective", International Social Science Journal, vol.XLVIII, Nr.3, London, Blackwell Publishers 1996, pag. 5 -9

¹⁴ Inge Admunsen – „Political Corruption: An Introduction to the Issues”, Chr. Michelsen Institute Development Studies and Human Rights, 1999, pag 5

¹⁵ Sahr J. Kpundeh „Political will in Fighting Corruption”, studiu apărut în „Corruption and Integrity Improvement Initiatives in Developing Countries”, UN Development Programe, New York, 1998, pag. 96-97

¹⁶ Heidenheimer, Arnold, "The Topography of Corruption: Explorations in a Comparative Perspective", International Social Science Journal, vol.XLVIII, Nr.3, London, Blackwell Publishers 1996, pag. 5 -8

¹⁷ Johnston Michael, „Corupția și formele sale”, Editura Polirom, 2007, pag. 60 -66

Corupția, ca fenomen social, implică o discrepanță semnificativă între modelele sociale și culturale caracteristice societății respective și așteptările legitime ale membrilor societății.

Totodată trebuie precizat că fenomenul are două costuri sociale deosebite:

- prin corupție este înșelată încrederea populației, opinia publică simțindu-și lezate sentimentele de încredere pe care le-a investit în diverse instituții, iar aceasta va conduce la pierderea legitimității lor;

- corupția generează corupție, deoarece prin relația corupător corupt se creează adevărate "lanțuri ale slăbiciunilor" pentru că un individ corupt devine la rândul său corupător, rețeaua putându-se extinde spre limite imposibil de definit.¹⁸

1.4.2. Abordarea criminologică

Așa cum subliniază statisticile și studiile criminologice, spre deosebire de infracțiunile și delictele cu caracter „tradițional” (furturi, spargerii, omoruri, infracțiuni contra proprietății și persoanei etc.), cele care implică „gulele albe”, între care se includ, cu precădere, fraudă și corupția, sunt mult mai grave și costisitoare din punct de vedere al consecințelor lor economice și sociale.

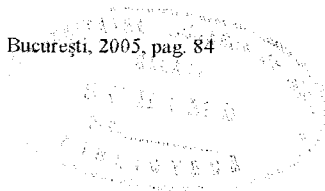
1.4.3. Abordarea politică

Dimensiunea politică a corupției reprezintă, în prezent, una dintre cele mai importante caracteristici a fenomenului datorită includerii în sfera sa a unor înalți demnitari ai statului, lideri politici, membrii de guvern, înalți funcționari, etc.

Dacă se admite că acest fenomen are și o dimensiune politică

¹⁸ Abraham Pavel, „Corupția”, Editura Detectiv, București, 2005, pag. 84

265823

atunci soluția este și de natură politică. Dacă cei care guvernează o societate nu au voința politică de a se abține de la practici corupte și de a institui schimbarea, adevărata reformă este greu de realizat și aproape imposibil de susținut.¹⁹

1.4.4. Abordarea economică

În opinia lui Susan Rose-Ackerman perspectiva economică descrie cele mai importante situații în care corupția generalizată determină cine obține beneficiile și cine suportă costurile, mai ales în societățile aflate în tranziție (autorul prezintă trei situații: cazul plăților care generează cererea și oferta, cazul în care mita este un stimulent pentru funcționarii de stat și cazul în care mita reduce costurile afacerilor sau tranzacțiilor).

1.4.5. Abordarea culturală

Regulile ori normele culturale ale diverselor societăți impun adoptarea anumitor obiceiuri cu privire la "mită", adică la "atențiile" oferite în schimbul unor bunuri sau servicii.

Datorită normelor și regulilor diferite aplicate de la un sistem cultural la altul, anumite practici de afaceri pot fi apreciate ca fiind corupte, în țările occidentale, în timp ce sunt considerate acceptabile sau chiar necesare în alte zone ale lumii. Mita semnifică cumpărarea unei relații pe termen scurt, care durează până când este necesară o altă mită.

1.4.6. Abordarea administrativă

"Corupția administrativă" se referă la faptele și actele imorale comise de funcționarii publici sau alți salariați, în legătură cu

¹⁹ Staphenhurst Rick, "Corupția și combaterea ei. Spre un model de construire a integrității naționale", Editura Irecson, 2003, pag. 17

îndeplinirea condiționată și preferențială a atribuțiilor de serviciu, prin încălcarea normelor de deontologie profesională.

1.4.7. Abordarea din punctul de vedere al societății civile

Corupția începe cu ascunderea sau deformarea realității, pentru a obține anumite rezultate la care nu se poate ajunge promovând adevărul și continuă cu introducerea sistemului clientelar, de plasare în posturi de conducere și promovare a rudelor, prietenilor sau amicilor politici. Reprezentând o problemă socială complexă, ale cărei modalități de manifestare, consecințe sociale și căi de soluționare interesează atât opinia publică, cât și nivelul instituționalizat al controlului social, corupția este concepută de majoritatea segmentelor sociale oneste ca fiind un fenomen deosebit de grav și periculos, capabil să submineze structurile de putere, realizarea reformei economice, creșterea nivelului de trai al populației, speranța evoluției țării către statul de drept.

Deși abordarea secvențială prin prisma celor mai sus menționate este necesară pentru o mai bună înțelegere a corupției, opinăm că pentru studierea integrală a fenomenului, în toată amplitudinea sa, este necesară o abordare absolută a tuturor formelor și palierele sale de manifestare cu mențiunea că importanța fiecărei componente diferă în funcție de cultura și mentalitățile specifice fiecărei zone geografice precum și de tipul de politică practicat.

1.5 Cauzele și sursele corupției

Cauzele, sursele și consecințele (efectele) corupției sunt complexe și diverse, avându-și au sorgintea atât în cultura etică și civică, în istorie, tradiții, cât și în sistemul economic și politic.

1.5.1. Cauze legislative

Principalele cauze din această categorie sunt:

- lacunele legislative; eficiența și validitatea legislației are în vedere atât gradul de legitimitate cât și eficiența regulii de drept în raport cu obiectivele urmărite;
- lipsa mecanismelor eficiente de aplicare a legii;
- existența unui grad avansat de discreție decizională.

1.5.2. Cauze politice

Una dintre caracteristicile fenomenului de corupție o reprezintă dimensiunea sa politică, incluzând comportamentele care deviază de la îndatoririle oficiale ale unui rol politic, neurmărind aplicarea normelor juridice privind interdicția exercitării anumitor forme și tipuri de influență în scopuri personale. Pot fi amintite drept cauze politice: insuficiența voinței și responsabilității politice, erori în procesul de reformare socială și economică.

1.5.3. Cauze administrative

Sectorul administrativ, deservit de un personal excesiv de birocratizat și rigid, influențează cel mai puternic percepția generală referitoare la nivelul corupției, dacă nu prin mărirea sumelor vehiculate cu ocazia actelor de corupție, atunci prin multitudinea și permanența acestora. În această categorie pot fi enumerate:

- promovarea persoanelor incompetente pe baza relațiilor personale sau datorită corupției;
- managementul defectuos și lipsa transparenței decizionale în instituțiile de stat;
- lipsa unei protecții adecvate a funcționarilor publici.

1.5.4. Cauze economice

O discuție importantă privind corupția se focalizează asupra beneficiilor economice ce sunt influențate de costurile acestui fenomen. Funcțiile latente ale mașinăriei politice alimentată de corupție indică faptul că, prin mită, prin așa numita “ungere a roților”, se urmărește vânzarea și cumpărarea unor favoruri politice.

1.5.5. Cauze socio-culturale, etice și educaționale

Aceste aspecte cu caracter etiologic ale fenomenului corupției pun în discuție, de fapt, starea generală de moralitate a societății, precum și eficiența activității instanțelor de influențare morală, educațională și socio-culturală, în general.

Amintim aici: demoralizarea societății, erodarea valorilor etice, informarea insuficientă a societății civile precum și neimplicarea acesteia în problemele cu adevărat importante ale comunității.

1.5.6. Cauze individuale (subiective)

Acestea trebuie căutate în modul în care indivizii au perceput și asimilat informațiile apărute în contextul schimbării sociale. Actele infracționale comise constituie rezultatul unei stări de frustrare pe un fond psihologic marcat de spirit de competiție și dorință de mai bine, în condițiile în care societatea a valorizat ideea bunăstării personale, fără a preciza și fără a oferi mijloacele legitime care fac posibilă această stare.

1.6 Efectele corupției

Fenomenul corupției, permanentizarea și amplificarea sa generează o cascadă de efecte cu repercusiuni grave, resimțite de la nivel macrosocial până la nivelul aspirațiilor individului.

❖ *În planul siguranței naționale*

Corupția reprezintă o problemă importantă a societății românești actuale, care afectează cvasitotalitatea domeniilor sociale și în ultimă instanță îl afectează pe cetățean, de la ale cărui drepturi și interese fundamentale pornește însuși conceptul de securitate națională²⁰. Corupția prezintă complementaritate cu alți factori de risc la adresa securității naționale, constituind un element favorizant pentru amplificarea acestora, în timp ce fenomenul corupției este, la rândul său, alimentat de activitățile ce definesc factorii de risc respectivi.

❖ *În plan socio-economic*, efectele negative ale corupției se concretizează prin creșterea economiei subterane, agravarea fenomenului de sărăcie și de creștere a ratei șomajului, afectează credibilitatea țării în raporturile cu comunitatea internațională, descurajează investitorii străini precum și organisme internaționale, are un impact negativ asupra creșterii economice, bugetele sunt folosite ineficient.

❖ *În plan etic*, corupția pune în discuție starea generală de moralitate a societății, cât și eficiența activității instituțiilor de influențare morală: familia, școala, biserica, colectivele de muncă, mass-media, care acționează în societate.

❖ *În plan psihosocial*, percepția corupției determină o serie de efecte a căror ignorare constituie un risc social major:

a. corupția, ca factor de disoluție socială, reprezintă un stimulent pentru multiplicarea comportamentelor marginale;

²⁰ Nelu Ciobanu, "Corupția - risc actual la adresa securității naționale", Buletinul nr 3 / 2003 al PNADNA

- b. conflicte sociale generate de sistemul de frustrare în fața mării corupții și nesancționării ei;
- c. expansiunea corupției prin contagiune socială;
- d. legea ca principal mijloc de organizare a vieții sociale nu mai are recunoaștere și nici aplicabilitate generală.

1.7 Măsurarea fenomenului corupției

Pentru a putea combate corupția atât organizațiile internaționale (publice sau private) cât și instituțiile de stat au fost interesate de crearea unui sistem de cuantificare a principalelor moduri și medii de manifestare a corupției pentru a avea o oglindă cât mai fidelă a ei și pentru a stabili cele mai eficiente metode de abordare pentru limitarea și combaterea fenomenului negativ. Astfel, au fost determinate cele mai importante metode de măsurare a corupției: sondajele de opinie, indicele de percepție a corupției, indicele plătitorilor de mită, mita în sectorul privat, barometrul global al corupției, anchetele de diagnoză ale guvernării și corupției.

Unul dintre aceste sondaje²¹ referitor la corupția din Ministerul Administrației și Internelor prin prisma rezultatelor sale a stabilit faptul că fenomenul corupției în România are un nivel ridicat de manifestare. Există o anumită tendință spre un nivel ridicat (33,5% dintre repondenți) și foarte ridicat (43,8% dintre repondenți).

²¹ Sondaj realizat de Totem Communication, disponibil pe <http://www.mai-iga.ro/index.php?i=945&l=ro&t=69> la pag. 18

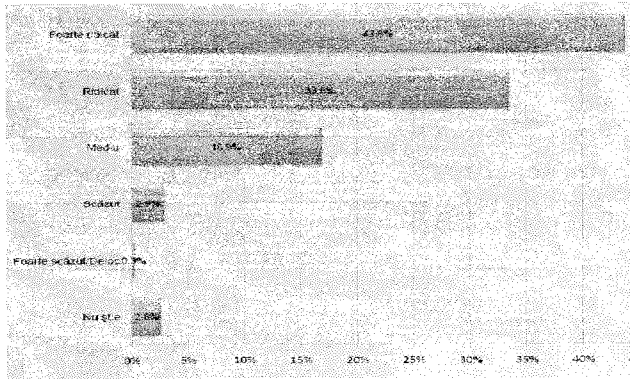

Figura: Nivelul corupției în România

Referitor la nivelul corupției pe categorii profesionale au fost percepuți ca fiind cei mai corupți medicii (foarte corupți în proporție de 24,89% și foarte puțin corupți doar într-un procent de 2,58%), vameșii (23,20% foarte corupți și 5,22% foarte puțin corupți) și funcționarii guvernamentali (21,46% foarte corupți și 8,51% foarte puțin corupți)²².

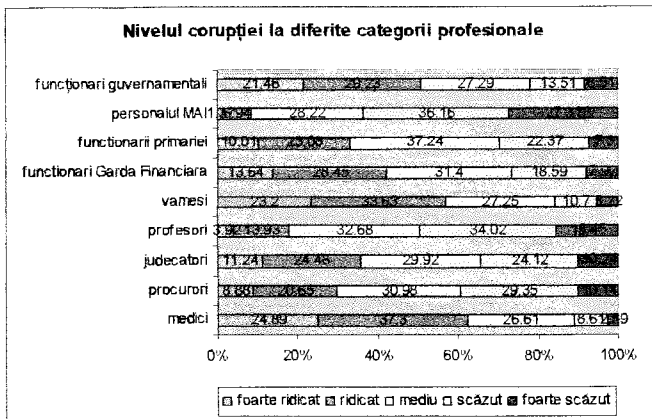

Figura: Nivelul corupției la diferite categorii profesionale

²² Date disponibile pe <http://www.mai-dga.ro/index.php?i=409&l=ro&t=69> : Sondaj_personal_MIRA_2007.pdf

Un alt mod de măsurare a corupției este dat de Transparency International începând din anul 1995, și anume “**indicele de percepție a corupției**”.

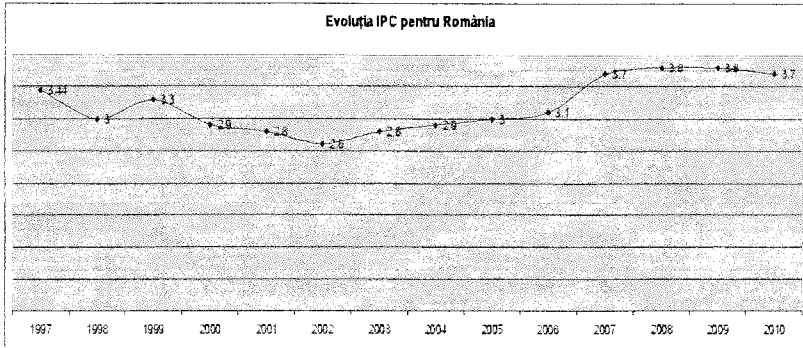

Figura: Evoluția IPC pentru România în perioada 1997-2010

Tot Transparency International a realizat o anchetă privind plătorii de mită (bribe payers survey²³), în special în scopul de a diminua impresia că toată corupția transnațională este cauzată de corupția care apare pe plan intern, în țările sărace²⁴. Această anchetă a asigurat fundamentarea a doi indici:

- indexul plătorilor de mită care indică tendința diferitelor țări exploatoare de a câștiga contracte de afaceri prin mituire;
- mita în sectorul public care exprimă tipul de afacere în care este cel mai probabil să se plătească mită.

Barometrul Global al Corupției constituie o nouă metodă elaborată de Transparency International în colaborare cu Gallup

²³ www.transparency.org.ro

²⁴ Abraham Pavel, „Corupția”, editura Detectiv, București, 2005, pag. 71

International.²⁵ Acesta urmărește să releve percepția subiecților cu privire la mica și marea corupție, să indentifice domeniile și instituțiile unde acest fenomen se manifestă pregnant. Acest indicator este realizat pe baza a trei întrebări incluse, pentru prima dată, în sondajul "Voice of the People"; întrebările sunt: "Cât de grav afectează corupția diversele sfere de activitate din țara dumneavoastră?", "Credeți că nivelul corupției se va schimba în următorii trei ani?", "Dacă ați avea o baghetă magică care să elimine corupția, ce instituție ați alege mai întâi?". Despre GCB, Fredrik Galtung afirma: "indicele poate măsura două lucruri: tendința corupției de-a lungul timpului și poziția față de celelalte țări. El nu poate surprinde nivelul absolut al corupției..."²⁶.

De asemenea, pentru măsurarea acestui fenomen, trebuie amintite **anchetele de diagnoză ale guvernării și corupției** realizate de Banca Mondială. Acestea sunt administrate, în mod simultan, reprezentanților a trei grupe distincte: cetățeni, firme private și reprezentanți ai administrației publice și își propun să evidențieze care sunt domeniile cele mai vulnerabile la corupție și care sunt costurile economice și sociale ale acestui fenomen.

²⁵ Dorinica Ioan, Dan Banciu și Sorin Rădulescu, „Corupția în România, realitate și percepție socială”, Ed Luminalex, 2005, pag. 80

²⁶ Galtung Fredrik – „Criteria for sustainable corruption control”, publicat în The European Journal of Development Research, Transparency International, 1998, pag. 106

Capitolul 2:

Principiile generale ale deontologiei funcției publice

2.1 Noțiune, izvoare și evoluție

Sintagma „deontologie” provine de la cuvintele grecești „deon” și „deontos” care înseamnă ceea ce se cuvine și „logos” care înseamnă știința și definește pe de o parte doctrina privind normele de conduită și obligațiile etice ale unei profesii iar pe de altă parte teoria datoriei, a obligațiilor morale²⁷.

În conformitate cu Dicționarul Explicativ al Limbii Române noțiunea de deontologie are semnificație dublă: 1) doctrină privitoare la normele de conduită și la obligațiile etice ale unei profesii; 2) teorie a datoriei, a obligațiilor morale²⁸.

Deontologia, prin specificul obiectului său de cercetare, se află la intersecția dintre drept și morală. Așadar se întrepătrunde cu dreptul, prin regulile de conduită profesională sancționate juridic, dar și cu morală, prin regulile de conviețuire socială, instituite și impuse de opinia publică sau de conștiința morală de sine a persoanelor care exercită profesia respectivă. Ea poate fi definită ca reprezentând ansamblul normelor care conturează un anumit tip de comportament profesional sau privat.

Exercitarea unei funcții publice se încadrează în categoria acelor profesii care prezintă cel mai mare risc potențial ca, prin modul în care are loc, să îi afecteze pe cei cu care titularul ei intră în contact. În activitatea sa, funcționarul duce la îndeplinire prevederile legii, care

²⁷ „*Enciclopedia enciclopedic*”, Editura științifică și enciclopedică, București., 1978, pag. 283
²⁸ <http://dexonline.ro/search.php?cuv=deontologie>

nu întotdeauna sunt just înțelese de cei care cad sub incidența lor.²⁹ Funcția publică reprezintă situația juridică a persoanei fizice investită legal cu atribuții în realizarea competenței unei autorități publice, ce constă în ansamblul drepturilor și obligațiilor ce formează conținutul juridic complex dintre persoana fizică respectivă și organul care a investit-o.³⁰

Din punctul nostru de vedere deontologia este alcătuită din două componente: o componentă fixă bazată pe normele fundamentale cu caracter de principiu în legătură cu viața și societatea în general dar adaptate fiecărei profesii în particular și o componentă mobilă formată dintr-un set de reguli adaptabile diferitelor tipuri de societăți și specifice perioadelor de evoluție umană, toate acestea prin prisma fiecărei profesii.

În fapt există o deontologie a funcționarilor publici al cărei conținut îl constituie ansamblul atribuțiilor, obligațiilor morale și juridice ale acestora care alcătuiesc un tot inseparabil.

Rezultă din aceasta definiție câteva *trăsături ale funcției publice*:

- drepturile și obligațiile în realizarea competenței nu pot fi stabilite decât pe cale unilaterală, prin norme juridice, de către organele de stat, ca și atribuțiile care definesc competența;
- continuitatea prin care se are în vedere "existența acestor drepturi și obligații, prin care se realizează competența unei autorități publice, atât timp cât există competența pe care funcția o realizează;

²⁹ Verginia Vedinas, „Statutul funcționarului public”, Editura Nemira, 1998, pag. 172

³⁰ Iorgovan A., „Tratat de drept administrativ”, Editura Nemira, București, 1996, vol 2, pag. 629

- cei care sunt investiți cu realizarea funcției intră într-un complex de raporturi juridice cu organul care i-a investit.

Obligațiile morale ale funcționarilor publici sunt:

- ✓ corectitudinea;
- ✓ cinstea, presupune interdicția de a solicita sau de a accepta direct sau indirect, pentru el sau pentru alții, daruri sau alte foloase, în considerarea serviciului pe care acesta îl face în cadrul obligațiilor profesionale³¹;
- ✓ îndatorirea de a se abține de la orice faptă care ar putea să aducă prejudicii autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea .

Din principalele acte normative referitoare la funcționarii publici au fost extrase următoarele principii:

- 1. respectarea normelor de conduită profesională și civică;
- 2. să nu prejudicieze persoanele fizice sau juridice și să apere prestigiul corpului funcționarilor publici;
- 3. să manifeste discreție profesională privind toate informațiile de care este cunoscător în exercițiul funcțiilor sale;
- 4. subordonarea față de superiorul ierarhic;
- 5. comportament neutru din punct de vedere politic în exercitarea sarcinilor de serviciu;
- 6. sprijinirea propunerilor și inițiativelor motivate ale personalului din subordine, în vederea îmbunătățirii activității din cadrul autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea, precum și a calității serviciilor publice oferite cetățenilor,

³¹ art.46, al.1 din Legea 188/1999 privind statutul funcționarilor publici

g. interdicția obținerii de beneficii patrimoniale din exercitarea funcției,
h. respectarea regimului juridic al conflictului de interese și al incompatibilităților, stabilite potrivit legii.

În conformitate cu prevederile Statutului funcționarilor publici, *funcționarul public* este persoana numită într-o funcție publică³². Totodată trebuie precizat faptul ca *funcția publică* reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către administrația publică centrală și locală.

2.2 Deontologia funcționarului public european

Deontologia funcționarului comunitar se fundamentează pe principiul că acesta are ca unic scop al activității sale servirea intereselor instituției comunitare careia îi aparține, ceea ce presupune în egală măsură aptitudini, cunoștințe, sănătate și moralitate.

Principiile deontologice ale funcționarului comunitar sunt:

- să fie în permanență la dispoziția instituției din care face parte;
- să dea dovadă în activitatea lor de spiritul internațional și european care îi obligă la un comportament prin care să se realizeze echilibrul necesar între spiritul și vocația lor europeană și atașamentul față de țara ai cărei cetățeni sunt;
- să fie neutri, fapt ce exclude orice influență din partea oricărui stat, organism național sau internațional, oricărui alt subiect de drept intern sau internațional;

³² art. 2, alin. 2 din Legea nr. 188 din 8 Decembrie 1999, privind Statutul funcționarilor publici

- să slujească cu devotament instituției și politicii comunitare în ansamblul său.

Normele privind funcția publică și funcționarul public comunitar sunt reglementate prin mai multe regulamente ale Comunității Economice Europene (CEE), ale Comunității Europene a Energiei Atomice (CEEA) și a altor agenții, reunite într-un document al comunităților denumit STATUT, care are ca subtitlu "Regulamente și reglementări aplicabile funcționarilor și altor agenți ai Comunităților Europene"³³.

Regimul funcționarului european a împrumutat unele din dimensiunile regimurilor naționale ale funcțiilor publice peste care s-au suprapus elemente deduse din faptul că el își desfășoară activitatea într-un spațiu pe care doctrina comunitară îl denumește teritoriu comunitar.

Potrivit reglementărilor în vigoare, noțiunea de funcționar al Comunității are în vedere faptul că "este funcționar al comunităților, în sensul prezentului statut, ori ce persoană care a fost numită, în condițiile prevăzute de acest statut, într-o funcție permanentă dintr-una din instituțiile Comunității, printr-un act scris al autorității investite cu puterea de numire de aceasta instituție."³⁴

În dreptul comunitar, atunci când se vorbește de personal se au în vedere două categorii:

- funcționarii comunitari, cărora le sunt aplicabile prevederile statutului;
- agenții, cărora le este aplicabil fie dreptul comunitar, fie dreptul național (mai

³³ Calmoiu C., Verdinas V., - "Teoria funcției publice comunitare", Editura "Lumina Lex", 1999, pag. 11

³⁴ Articolul 1 din Statut funcționarului comunitar

sunt cunoscuți și sub denumirea de contractuali).

Drepturile și îndatoririle funcționarilor comunitari sunt călăuzite de următoarele principii:

- a) necesitatea realizării unei independențe absolute a funcționarului public față de orice guvern, autorități, organizație sau persoană exterioară instituției sale;
- b) independența față de statele ai căror naționali sunt funcționarii publici;
- c) funcționarul trebuie să-și realizeze atribuțiile și să-și regleze conduita, exclusiv în vederea realizării intereselor comunităților;
- d) privilegiile și imunitățile sunt conferite funcționarilor exclusiv în interesul comunităților;
- e) funcționarii se găsesc în permanență la dispoziția instituției fără ca în acest mod să poată depăși durata maximă de 48 ore serviciu săptămânal.

2.3 Abordarea managerială a deontologiei funcției publice în cadrul procesului de exercitare a puterii publice

Autoritatea statului se exercită prin funcțiile publice. Toate categoriile de funcții din structura autorităților publice au la bază atributul de putere publică. În domeniul administrației, de exemplu, prin lege se determină funcțiile publice care sunt ocupate de către funcționari publici.

In accepțiunea managementului public tipul și numărul de funcții publice într-o instituție sau autoritate publică nu poate fi stabilit decât în funcție de nevoile de servicii publice așa cum acestea au fost

determinate pe segmentele de piață pe care operează aceste instituții sau autorități.

Deși în sectorul public din România, perspectiva managerială asupra funcției publice este limitată de accentul care se pune pe conotația juridică a acestei noțiuni, totuși realitatea din celelalte țări democratice dezvoltate demonstrează că îmbunătățirea capacității administrative a unei instituții sau autorității publice nu depinde cel mai mult de acurătatea aplicării cadrului legislativ, cât de profesionalismul managerial în determinarea conținutului și exercitarea funcțiilor publice de către managerii publici și funcționarii publici de execuție.

Abordarea funcției publice din perspectiva managementului public considerăm că trebuie să devină cât mai repede o realitate și în instituțiile publice din România.

Ridicarea standardului de conduită a funcționarilor publici și a aleșilor locali în exercitarea atribuțiilor, necesită respectarea unor principii de bază, dintre care cele mai reprezentative sunt:

- respectul față de lege și sistem;
- respectul pentru persoane;
- integritatea (evitarea conflictului de interese și o conduită etică în activitate);
- seriozitatea (îndeplinirea sarcinilor în mod profesionist și asigurarea unor standarde ridicate de etică profesională);
- economia și eficiența (folosirea resurselor în interesul instituției, evitarea risipei).

Capitolul 3:

Structuri naționale și internaționale implicate în prevenirea și combaterea faptelor de corupție

3.1 Structuri internaționale reprezentative în planul prevenirii și combaterii corupției

Conform prevederilor Convenției penale privind corupția acest fenomen „constituie o amenințare pentru democrație, preeminența dreptului și drepturile omului, subminează principiile de bună administrare, echitate și justiție socială, denaturează concurența, împiedică dezvoltarea economică și pune în pericol stabilitatea instituțiilor democratice și bazele morale ale societății”³⁵.

Ținând cont de amenințarea adusă sistemului de valori ale Consiliului Europei și încrederii cetățenilor în democrație și supremația legii, **Grupul Multidisciplinar împotriva corupției (G.M.C.)** a elaborat un set de 20 de principii directe antirupție³⁶.

La 5 mai 1998 Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a autorizat³⁷ formarea **Grupului de state împotriva corupției - GRECO**. Obiectivul GRECO este de a îmbunătăți capacitatea membrilor săi de a lupta împotriva corupției prin monitorizarea conformității cu standardele anticorupție ale Consiliului Europei printr-un proces dinamic de evaluare reciprocă. Acest lucru ajută la stabilirea

³⁵ - „Convenția penală privind corupția”, ratificată prin Legea nr 27/2002

³⁶ Rezoluția 97(24) a Consiliului Europei, adoptată la 6 noiembrie 1997, la Sesiunea 101 a Comitetului de Miniștri

³⁷ prin adoptarea de către Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, cu prilejul sesiunii sale 102, a Rezoluției 98(7) cu privire la autorizarea creării Acordului parțial și largit pentru stabilirea „Grupului de state împotriva corupției - GRECO”

deficiențelor în politicile naționale anticorupție, identificând necesitățile legislative și reformele practice.

Convenția privind Protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene³⁸ a schimbat abordarea luptei împotriva corupției și a fraudei care se realiza doar sub forma cooperării „orizontale” între statele membre. Atât Convenția cât și cele două protocoale ale sale armonizează definițiile infracțiunilor de fraudă împotriva intereselor financiare ale comunităților europene, de corupție, spălare de bani și definește răspunderea penală a persoanei juridice.

Un alt instrument juridic îl reprezintă **Acțiunea Comună privind corupția în sectorul privat**³⁹, în vederea compatibilizării legislațiilor naționale ale statelor membre în domeniul corupției active și pasive din sectorul privat.

Consiliul Europei a instituit, totodată, norme care stabilesc instrumentele juridice internaționale împotriva corupției, programe de acțiune împotriva corupției, a adoptat convenții penale și civile privitoare la corupție. Astfel, **Convenția civilă asupra corupției**⁴⁰ reprezintă un instrument internațional care urmărește adoptarea în legislațiile naționale a unor „*mijloace eficiente în favoarea persoanelor care au suferit o pagubă rezultând dintr-un act de corupție, cu scopul de a le permite să își apere drepturile și interesele, inclusiv posibilitatea de daune-interese*”.

³⁸ Convenția privind Protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene adoptată în 1995, care a fost denumită și Convenția PIF
³⁹ Acțiunea Comună privind corupția în sectorul privat a fost aprobată în decembrie 1998
⁴⁰ Convenția civilă asupra corupției adoptată la Strasbourg la 4 noiembrie 1999 și ratificată de România prin Legea nr. 147/2002

Un alt document internațional cu o importanță deosebită în lupta anticorupție îl reprezintă **Convenția O.N.U. împotriva Corupției**. Necesitatea unei convenții internaționale împotriva corupției, independente de Convenția O.N.U. împotriva Criminalității Organizate, a fost recunoscută anterior, prin rezoluția 55/61 din 4 decembrie 2000.

INTERPOL Group of Experts on Corruption (I.G.E.C.) a fost înființat la prima Conferință Internațională asupra Corupției ținută de Secretariatul General al INTERPOL la Lion în 1998. I.G.E.C. a fost înființat pentru a dezvolta și implementa noi inițiative anticorupție urmărind eficientizarea structurilor legale în lupta împotriva corupției.

3.2 Structuri naționale de prevenire și combatere a corupției

Administrația publică din România s-a vazut confruntată în ultimii ani cu schimbări semnificative în ceea ce privește cadrul propriu de funcționare, așteptările din partea politicului și cetățenilor, atribuții și responsabilități. Includerea ei, cel puțin declarativ, în procesul general de reformă a făcut-o să se confrunte cu un set de dileme familiare întregii societăți românești.

Primele eforturi de combatere a corupției s-au materializat prin înființarea, la nivel național, a Parchetului Național Anticorupție⁴¹, ca o structură autonomă în cadrul Ministerului Public. Ulterior această instituție a fost supusă mai multor modificări ale structurii și

⁴¹ Ordonanța de urgență nr. 43 din 4 aprilie 2002

competenței⁴² pentru ca apoi să ajungă în forma actuală și anume cea a **Direcției Naționale Anticorupție** ce funcționează în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Direcția Generală Anticorupție⁴³ din cadrul Ministerului Administrației și Internelor. Aceasta are ca principal obiectiv prevenirea și combaterea corupției interne prin identificarea și gestionarea vulnerabilităților și a riscurilor, îmbunătățirea activităților de monitorizare a factorilor de risc ce generează sau favorizează corupția, dezvoltarea de practici de recrutare și selecționare a personalului conforme cu normele de comportament stabilite pentru fiecare domeniu de activitate, alinierea și implementarea politicilor anticorupție instituite și implementate la nivelul M.A.I., la standarde europene, asigurarea transparenței instituționale și atragerea societății civile în gestionarea măsurilor adoptate de M.A.I.⁴⁴

Direcția de Prevenire și Investigare a Corupției și Fraudelor este organizată și funcționează în cadrul Ministerului Apărării⁴⁵. Măsurile întreprinse de Ministerul Apărării Naționale pentru prevenirea și combaterea corupției corespund recomandărilor și

⁴² Ordonanța de urgență nr. 134 din 29 .09. 2005, adoptată cu modificări prin Legea nr. 54/2006

⁴³ Actele normative care au stat la baza înființării D.G.A. sunt: Legea 161/2005 privind stabilirea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea corupției, și Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 20 din 1.09.2005 privind operaționalizarea Direcției Generale Anticorupție, aprobată prin Legea nr. 383 din 16.12.2005.

⁴⁴ www.mai-dga.ro

⁴⁵ Pe baza **Ordinului ministrului apărării nr. 195/2006** privind înființarea, organizarea și funcționarea Direcției de prevenire și investigare a corupției și fraudelor, cu modificările ulterioare; **Ordonanței Guvernului nr. 119/1999** privind controlul intern și controlul financiar-preventiv republicată și **Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 946/2005** pentru aprobarea Regulamentului controlului intern

prevederilor convențiilor Consiliului Europei privind corupția, convențiilor incidente ale Națiunilor Unite și principiilor directoare ale GRECO (The Group of States against Corruption).

Înființarea acestei structuri s-a impus în contextul măsurilor luate la nivel național, nivel la care flagelul corupției este considerat drept factor de risc la adresa securității naționale, așa cum rezultă din *Strategia de securitate națională*⁴⁶.

Oficiul Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării de Bani (O.N.P.C.S.B.) este Unitatea de Informații Financiare a României (FIU) de tip administrativ, cu rol de lider în elaborarea, coordonarea și implementarea sistemului național de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului⁴⁷.

O.N.P.C.S.B. și-a început activitatea încă din anul 1999, funcționând ca organ de specialitate cu personalitate juridică în subordinea Guvernului, care, în conformitate cu prevederile legale, are ca obiect de activitate prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, scop în care primește, analizează, prelucrează informații și sesizează Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casatie și Justiție, iar în situația în care se constată existența unor operațiuni suspecte de finanțare a unor acte de terorism sesizează SRI.

Agenția Națională a Funcționarilor Publici (A.N.F.P.) funcționează în subordinea M.A.I., principalele sale atribuții regăsindu-se în Legea privind Statutul funcționarilor publici⁴⁸.

⁴⁶ *Strategia de securitate națională*, aprobată de Consiliul Suprem de Apărare în februarie 2005.

⁴⁷ <http://www.onpcsb.ro/html/prezentare.php>

⁴⁸ A.N.F.P. a fost înființată prin Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, cu scopul de a asigura managementul funcțiilor publice și cel al funcționarilor publici, activitatea sa

A.N.F.P. nu are atribuții directe în domeniul prevenirii, detectării sau combaterii corupției în cadrul administrației publice dar joacă un rol activ în efortul de prevenire a corupției.

Asumată prin Strategiile Naționale Anticorupție, înființarea unei structuri care să verifice legalitatea și modalitatea de dobândire a averilor a fost posibilă abia în anul 2007, prin **Agencia Națională de Integritate**⁴⁹.

Poliția Română⁵⁰ este instituția specializată a statului, care exercită atribuții privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor, respectarea ordinii și liniștii publice, în condițiile legii.

Structurile cu atribuții în domeniul corupției din cadrul Poliției Române sunt:

- Direcția de Investigație a Fraudelor la nivel central, și Serviciile de Investigare a Fraudelor din cadrul inspectoratelor județene, la nivel teritorial.

- Institutul pentru Cercetarea Criminalității (I.C.P.C.) – cu atribuții, în domeniul corupției, exclusiv pe latura de prevenire. Institutul are rang de direcție în cadrul Poliției Române și coordonează, monitorizează și controlează întreaga activitate de prevenire a criminalității desfășurată de Poliția Română, la nivel central și teritorial.

⁴⁹ Reglementată de prevederile Hotărârii de Guvern nr. 1000/2006 privind organizarea și înființarea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici

⁵⁰ Legea nr. 144/2007 ulterior modificată și completată prin Ordonanța de urgență nr. 49/2007 și Ordonanța de urgență nr. 138/2007

⁵¹ Poliția Română funcționează în conformitate cu prevederile Legii nr. 218 din 23 aprilie 2002

Capitolul 4:

Rolul și importanța managerului în limitarea fenomenului corupției⁵¹

Pentru o eficientă prevenire și combatere a corupției, acest fenomen trebuie abordat din punct de vedere managerial prin prisma următoarelor considerente: personalitatea managerului, cunoașterea fenomenului corupției și a modelelor de manifestare, cunoașterea modului de reglementare a fenomenului în legislația națională, analiza domeniilor de activitate cu risc ridicat de corupție precum și identificarea și monitorizarea factorilor de risc la corupție, formarea profesională a personalului, monitorizarea și testarea acestuia precum și a modelelor de manifestare a corupției.

4.1 Personalitatea managerului

Definită drept: „*configurația unică în care se cristalizează în cursul evoluției individului totalitatea sistemelor de adaptare răspunzătoare de conduita sa*”, personalitatea constituie un subiect discutat în psihologie în general, și în psihologia managementului, în special. În mod frecvent, specialiștii consideră personalitatea o rezultată a patru factori⁵²: constituția și temperamentul subiectului, mediul fizic (climat, hrană), mediul social (țară, familie, educație), obiceiurile și deprinderile câștigate sub efectul influențelor precedente.

⁵¹ o parte din acest capitol a făcut obiectul lucrării “The manager’s role and importance in limiting corruption”, apărută cu ocazia The XIth Annual International Conference Risk In Contemporary Economy - Galati – Romania . 26-27 nov 2010

⁵² Alexandrescu I., “*Persoană, personalitate, personaj*”, Editura Junimea, Iași, 1988, pag. 168

Trăsăturile solicitate managerului sunt numeroase și variate, incluzând sinceritatea și franchețea, sociabilitatea, integritatea, onestitatea, perseverența, curajul, modestia, inteligența, capacitatea de a recunoaște, accepta și aplica noul, capacitatea de a gândi clar, operativitatea și trăinicia memoriei, capacitatea de previziune, gândirea practică pentru rezolvarea problemelor curente și gândire teoretică pentru generalizare și abstractizare.

4.2 Reglementarea juridică a infracțiunilor de corupție

Un manager pentru a putea limita efectele corupției în cadrul unității pe care o conduce trebuie să cunoască modul în care sunt reglementate infracțiunile de corupție în legislația națională. În legislația românească, infracțiunile denumite cu titlu generic "infracțiuni de corupție" fac parte din rândul faptelor de natură penală ce aduc atingere activității unor organizații de stat, organizații publice sau altor activități reglementate de lege.

Până la apariția Legii nr. 78/2000, pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, legea penală nu consacra în nici una din dispozițiile sale termenul de "corupție" ori "infracțiuni de corupție", atunci când făcea referire la infracțiunile menționate.

Principalele reglementări ce privesc actele și faptele de corupție sunt cuprinse în Codul penal (art 254-257), Legea 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție cu modificările ulterioare, Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru

asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției.

Astfel, principalele infracțiuni de corupție prevăzute de legislația din România sunt:

- *Luarea de mită*⁵³ este fapta funcționarului de a pretinde ori primi bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase sau nu o respinge, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri.

- *Darea de mită*⁵⁴ este reprezentată de promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase unui funcționar de către o persoană pentru a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri.

- *Primirea de foloase necuvenite*⁵⁵ este definită primirea de către un funcționar, direct sau indirect, de bani ori de alte foloase, după ce a îndeplinit un act în virtutea funcției sale și la care era obligat.

- *Traficul de influență*⁵⁶ este primirea ori pretinderea de bani sau alte foloase ori acceptarea de promisiuni, de daruri, direct sau indirect, pentru sine ori pentru altul, savarsita de către o persoană care are influența sau lasă să se creadă că are influența asupra unui funcționar pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu.

⁵³ „Luarea de mită” este prevăzută și pedepsită de art. 254 din Codul penal

⁵⁴ „Darea de mită” este prevăzută și pedepsită de art. 255 din Codul penal

⁵⁵ „Primirea de foloase necuvenite” este prevăzută și pedepsită de art. 256 din Codul penal

⁵⁶ „Traficul de influență” este sancționat de art. 257 din Codul penal

- *Cumpărarea de influență* se referă la promisiunea, oferirea sau darea de bani, de daruri ori alte foloase, direct sau indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar, pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu⁵⁷.

- *Cumpărarea de influență de la un funcționar străin*⁵⁸ reprezintă promisiunea, oferirea sau darea, direct ori indirect, de bani sau alte foloase unui funcționar al unui stat străin ori al unei organizații publice internaționale, pentru a îndeplini sau a nu îndeplini un act privitor la îndatoririle sale de serviciu, în scopul obținerii unui folos necuvenit în cadrul operațiunilor economice internaționale.

4.3 Modele de manifestare a corupției

În literatura de specialitate au fost analizate următoarele modele de manifestare a corupției:

❖ Sherman W. Laurence în „*Three Models of Organizational Corruption in Agencies of Social Control*” propune următoarea definiție devianței organizaționale: „abuzul ilegal al autorității publice în concordanță cu scopurile organizaționale operative, în scopul obținerii unui câștig particular al agenților de control social sau a altor participanți la coaliția dominantă din cadrul administrației agenției respective”⁵⁹.

⁵⁷ „Cumpărarea de influență” este reglementată de art. 6¹ din Legea 78/2000 pentru prevenirea, evitarea și sancționarea faptelor de corupție - cu modificările ulterioare

⁵⁸ „Cumpărarea de influență de la un funcționar străin” este legiferată de art. 8² din Legea 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție - cu modificările ulterioare

⁵⁹ Sherman W. Laurence, „*Three Models of Organizational Corruption in Agencies of Social Control*”, St Martin's Press, pag. 397

În general sunt postulate trei modele teoretice principale ale corupției din cadrul agențiilor de control social:

- *modelul participativ* sau al cooptării subiecților la elaborarea politicii de decizie a agenției de control respective (de exemplu relația dintre organele de poliție și persoanele de sprijin poate fi deturnată de către cele din urmă, în vederea aplicării legii doar în unul din segmentele de activitate):

- *modelul capturării agențiilor de control social* în beneficiul unor utilizatori sau exploatare externi (de ex. utilizarea resurselor agențiilor în interesul politicianilor care le folosesc ca marfă de schimb);

- *modelul dominației* exercitate de exploatare interni ai resurselor agențiilor de control social.

❖ Richard Dudley în lucrarea *"The Rotten Mango: The effect of corruption on International Development Projects"*⁶⁰ dezvoltă mai multe modele ale dinamicii corupției:

- *modelul "birocratic"* se referă la imaginea macroeconomică a corupției. Acesta se bazează pe corelarea fenomenului corupției cu deschiderea economică și complexitatea birocratică a sistemelor. Modelul pleacă de la ideea că amploarea confuziei birocratice este un adevărat avantaj pentru cei dispuși să plătească mită oficialilor.

Prin creșterea birocrăției se determină și o scădere a deschiderii economice, situație care mărește disponibilitatea pentru profituri excesive, ceea ce va duce la încurajarea și adâncirea fenomenului corupției.

⁶⁰ Richard G. Dudley, "The Rotten Mango: The Effect of Corruption on International Development Projects - Building a System Dynamics Basis for Examining Corruption" prezentată la a 8 a C Conferință Internațională a Sistemelor Dinamice ale Societății "Sustainability in the Third Millennium", 6-10 August, 2000. Bergen, Norvegia

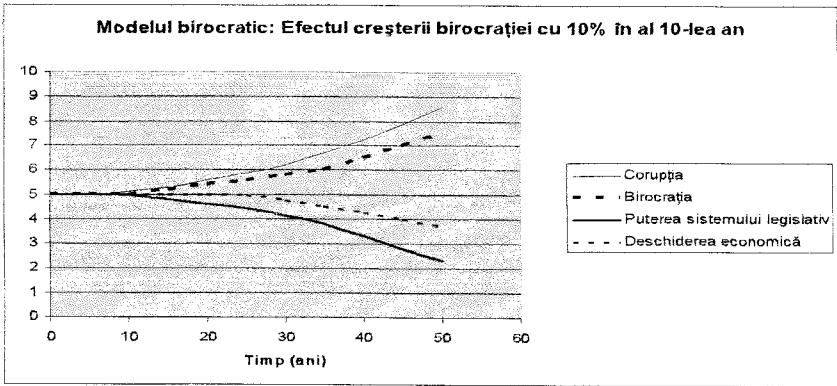

Figura: Modelul birocratic – Efectul creșterii birocrăției cu 10% în al 10-lea an

- *modelul "probabilității mitei"* structurează factorii prezenți în oferta și cererea mitei. Probabilitatea ca o mită să fie plătită depinde de probabilitatea ca ea să fie cerută și în egală măsură ca ea să fie oferită.

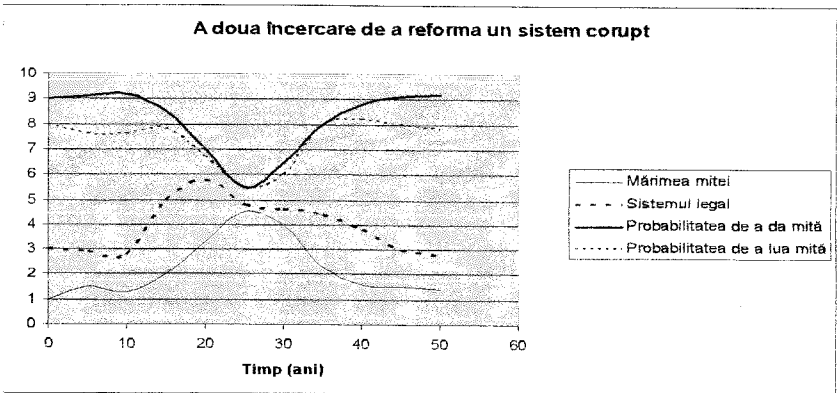

Figura: Modelul pluralității mitei: Încercarea de a reforma un sistem corupt

- *modelul relației "patron-angajat"* denumită și șef-subaltern, descrie problemele de inter-relaționare din cadrul birocrăției corupte. Conform acesteia, un angajat poate fi tentat să adopte practici corupte, din nevoia de a-și crește venitul, dar acest comportament se

înregistrează în funcție de mărimea venitului curent. De asemenea, dacă șeful este corupt atunci și angajatul va trebui să sprijine corupția, altfel fiindu-i afectată stabilitatea slujbei.

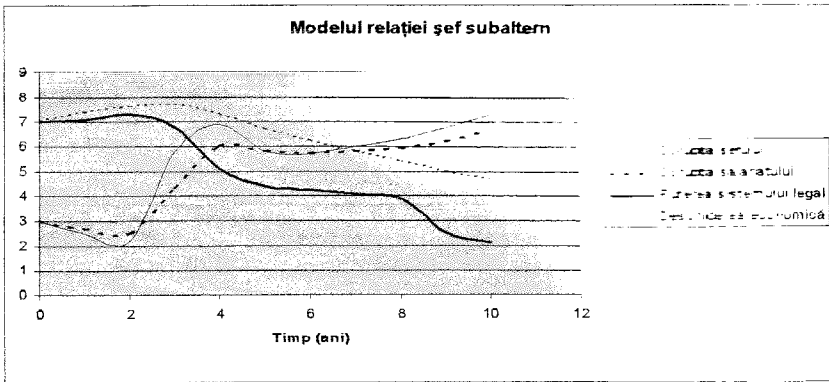

Figura: Reprezentarea modelului relației șef subaltern

- *modelul "puterii și controlului"* se focalizează pe consolidarea puterii și exploatarea ei de către deținător și apropiații săi. Indivizii corupți aflați în fruntea ierarhiei au capacitatea de a-și crește oportunitățile de control asupra proiectelor existente și totodată, să le planifice pe cele noi, pentru a-și realiza prin diverse metode scopurile ilicite.

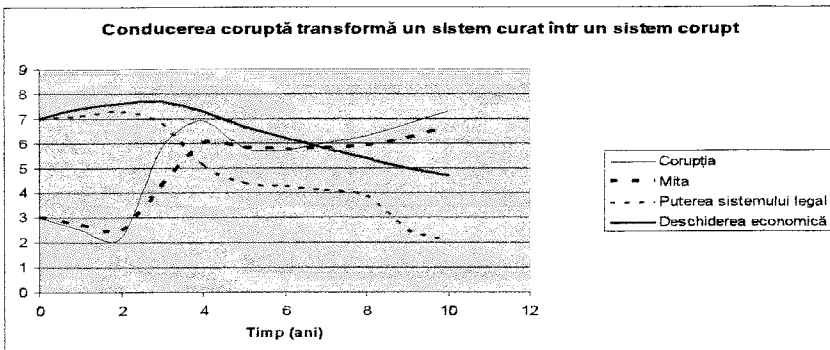

Figura: Reprezentarea modului în care conducerea coruptă influențează sistemul

❖ *Modelul comportamentului corupt al oficialului public*⁶¹

Acest model dezvoltat de Ramchandra Akkihal, Harlan NI. Smith II și Roger Adkins, este folosit pentru a determina categoria în care se înscrie comportamentul abuziv al oficialului public: nepotism, discriminare sau corupție.

Din analiza modelelor de manifestare mai sus prezentate reiese că fenomenul corupției depășește întotdeauna cadrul fenomenului mitei, împământenit în limbajul curent de specialitate. Această noțiune include în sine mituirea (recompensă cu scopul alunecării de pe pozițiile îndeplinirii datoriilor de serviciu), nepotismul (protecție în baza relațiilor personale) și însușirea mijloacelor publice în scopuri personale. Acesta este unul din considerentele pentru care instituțiile internaționale vorbesc despre moduri de manifestare ale corupției precum conflictul de interese, delapidarea, fraudă, mita, corupția politică, nepotismul, secretarismul, discriminare și extorcarea.

4.4 Activitatea managerială specifică structurilor anticorupție

Cercetarea corupției în administrația publică a generat apariția unor instrumente prin care identificarea acestui fenomen și studierea lui în mod științific să fie posibile. Astfel, au fost definiți indicatorii numiți indici ai corupției, în cadrul Sistemului de Monitorizare a Corupției.

⁶¹ Ramchandra Akkihal, Harlan NI. Smith II, Roger Adkins - „*The economics of corruption in developing countries*”, Coastal Business Journal, vol. 1, pag. 43-44, <http://www.coastal.edu/business/cbj/pdfs/corruption.pdf>

Indicii corupției⁶² pot fi grupați în patru categorii:

1. *Atitudini față de corupție:*

- acceptarea de principiu;
- susceptibilitatea la corupție.

2. *Practici corupte:*

- presiunea corupției;
- implicarea în practici corupte.

3. *Gradul de răspândire a corupției:*

- răspândirea corupției;
- eficiența practică a corupției.

4. *Așteptari legate de corupție* - evaluarea de către cetățeni a măsurii în care societatea este capabilă să rezolve problema corupției din țară.

Succesul, în profesiunea de manager, este rezultanta unui complex de acțiuni în care se împletesc teoria cu practica, psihologia cu logica și sociologia, acestea având drept scop optimizarea performanțelor proprii și ale instituției.

Succesul managerial, concretizat în rezultatele obținute de manageri, reprezintă o realitate managerială complexă, incluzând cunoștințele însușite, capacitățile intelectual-manageriale formate, abilitățile de aplicare a cunoștințelor în soluționarea unor probleme teoretice și în acțiuni practice.

Succesul unui manager este acela de a fi apreciat de către personalul din subordine pentru strategia și acțiunile orientate spre îndeplinirea obiectivelor și indicatorilor stabiliți și implicit spre succesul instituției.

⁶² The Gallup Organization România, "Indicii corupției; Monitorizarea regională a corupției 2001 - 2002", pag. 8

Succesul reprezintă un obiectiv al procesului managerial. Legătura dintre succesul managerial și procesul managerial este pusă în evidență de creșterea importantă a factorului uman în exercitarea managementului și în asigurarea succesului managerial. Această legătură se manifestă prin influențarea lor reciprocă în materie de principii, funcții, mecanisme și metode care reflectă statistica și dinamica succesului și a procesului managerial.

Libertatea pe care o are un manager de a-și concepe combinația proprie de comportamente, strategii și decizii face ca managementul să nu fie reductibil la un set de afirmații și indicații științifice.

Astfel printre calitățile unui manager dintr-o structură anticorupție cu siguranță se vor regăsi și următoarele:

- să utilizeze delegarea atât ca metodă de perfecționare a personalului cât și ca metodă prin care să-și elibereze programul în vederea executării altor activități. Astfel au fost identificate mai multe categorii de activități ce pot fi delegate⁶³: deciziile luate frecvent, atribuțiile de specialitate, sarcini și proiecte pentru care e mai puțin calificat, atribuții neagreate, activități care ar putea oferi angajaților experiență, sarcini care adaugă diversitate muncii angajaților, sarcini care asigură creșterea numărului angajaților capabili să execute lucrări dificile, oportunități de stimulare a talentelor și creativității.
- să știe să-și motiveze subordonații,
- să știe să ia decizii oportune.

⁶³ R.B. Maddux, „*Delegating for results*”, Editura Kogan Page, London, 1990, pag. 40-80

Capitolul 5:

STUDIUL DE CAZ: Un model de management specializat în fenomenul anticorupției aplicat în România

5.1 Stadiul actual al luptei anticorupție în România

Corupția este un fenomen complex, care își are rădăcinile în istoria socio-culturală a unei țări, în dezvoltarea sa politică și economică și în politicile și tradițiile sale birocratice. Corupția afectează dezvoltarea economică și socială deoarece generează opțiuni greșite și încurajează concurența în domeniul luării de mită și nu în ceea ce privește calitatea sau prețul produselor și al serviciilor.

Apreciind în mod obiectiv și cu responsabilitate dimensiunile și consecințele deosebit de grave ale fenomenelor de corupție și infraționalitate economico-financiară, Guvernul și-a propus ca un obiectiv major lupta împotriva acestui flagel care afectează atât pe ansamblu, cât și în structură, toate domeniile economico-financiară ale vieții sociale.

În acest sens s-au luat măsuri de reorganizarea ministerelor și instituțiilor publice, urmărindu-se construirea și perfecționarea organismelor de control cu atribuții specifice în acest domeniu. De asemenea, s-a realizat o colaborare și coordonare mai strânsă între toate organele de control, în vederea acționării în echipe complexe, evitării paralelismelor și a eficientizării acțiunilor.

Strategia anticorupție a statului român constituie un exemplu de reunificare, sub o singură umbrelă, a unui program vast cu scopul de a include toate inițiativele anticorupție din ultimii ani: crearea unui cadru

juridic prin înființarea unor noi organisme, aprobarea și punerea în practică a unor noi acte normative; consolidarea capacității instituțiilor existente și sporirea gradului de conștientizare a diferitelor grupuri sociale.

Stadiul actual al luptei împotriva corupției a fost legiferat⁶⁴ iar angajamentele asumate prin aceste acte normative au vizat atât întreg spectrul de activități referitoare la prevenirea corupției, la crearea unei societăți care prețuiește integritatea și care funcționează pe baza unor standarde recunoscute de integritate, cât și reprimarea comportamentelor deviate de la aceste standarde și norme.

5.2 Abordarea strategică în managementul luptei anticorupție

Unul dintre paradoxurile eforturilor de combatere a corupției este că numărul de planuri de acțiuni, instituții și acțiuni de combatere a corupției este invers proporțional nivelului de corupție⁶⁵. Cu cât mai multe agenții (comitete, consilii, grupuri de lucru, etc.) de luptă cu corupția vor exista în țară, cu atât mai puțin probabil este că eforturile respective se vor încununa de succes.

Din această cauză organismele care acționează pentru combaterea corupției și limitarea efectelor sale trebuie să fie privite din punct de vedere al managementului strategic.

Prima etapă pentru fiecare din aceste organisme constă în *formularea unei strategii* care să cuprindă definirea activității, a viziunii

⁶⁴ prin H.G. nr. 609/2008 pentru aprobarea Strategiei naționale anticorupție privind sectoarele vulnerabile și administrația publică locală pe perioada 2008-2010

⁶⁵ Transparency International, „Prevenirea și combaterea corupției în Republica Moldova: aspecte metodice și practice”, conferința internațională Chișinău, 19-20 noiembrie 2004, pag. 59

și a misiunii, identificarea oportunităților și a amenințărilor externe, determinarea punctelor forte și a celor slabe din interiorul organizației, stabilirea obiectivelor pe termen lung precum și elaborarea unor strategii alternative care să aibă în vedere posibile evoluții viitoare ale fenomenului corupției.

Strategia de prevenire și combatere a corupției trebuie să fie canalizată pe mai multe direcții din care amintim:

1. liberul acces al cetățenilor la informații de interes public;
2. instituții active și nesubordonate politic de prevenire și combatere a fenomenului corupției;
3. o linie telefonică anticorupție națională;
4. protecția adecvată a avertizorilor de integritate;
5. coduri de conduită a funcționarilor publici;
6. promovarea prin intermediul instituțiilor de învățământ a valorilor etice și morale;
7. implicarea comunităților religioase în promovarea valorilor morale;
8. transparența financiară a partidelor politice.

Este evident că orice măsuri de limitare a corupției nu trebuie să aibe un caracter simbolic și accidental. De aceea este esențială elaborarea unui program de luptă împotriva corupției, pornind de la următoarele premise:

- o victorie absolută asupra corupției este imposibilă;
- nu există state sortite apriori la o corupție totală și cronică;
- nu există state care să nu se confrunte cu acest fenomen;
- reducerea/limitarea corupției nu pot fi obținute printr-o campanie de o singură zi;

- corupția nu poate fi limitată numai prin măsuri legislative;
- pagubele pe care le suportă statul și societatea de pe urma corupției sunt atât de mari încât politica anticorupție trebuie să devină componentă a politicii statului.

A doua etapă este implementarea strategiei, deseori numită etapa de acțiune în managementul strategic, fiind cea mai dificil de realizat, pentru că implică disciplina membrilor organizației, a personalului, sacrificiu și loialitate din partea acestora.

Evaluarea strategiei constituie etapa finală. Managerii trebuie să cunoască modul în care strategiile sunt implementate. Acest lucru se realizează prin evaluări periodice ale strategiei și prin utilizarea feedback-ului.

Toate strategiile vor suferi modificări ulterioare pentru că factorii externi și interni ai organizației sunt în permanentă schimbare. Există trei activități fundamentale caracteristice etapei de evaluare a strategiei: reevaluarea factorilor interni și externi care au constituit fundamentul pentru alegerea strategiei curente, măsurarea performanțelor și acțiuni de corectare, ajustare a strategiei.

Structurile anticorupție din cadrul sistemului de apărare și ordine publică, având în vedere specificul lor, trebuie analizate prin prisma următoarelor caracteristici: **structura** (definită prin următoarele componente primare: postul, funcția publică, funcția politică, compartimentul, relațiile organizatorice, relațiile administrative, ponderea ierarhică, nivelul ierarhic), **eficiența, eficacitatea, robustețea, ultrafiabilitatea, adaptabilitatea, autoadaptarea, interdependența, interoperativitatea, sinergia.**

Totuși, din punctul nostru de vedere, valoarea acestui tip de instituții nu stă atât în mijloacele materiale sau financiare de care dispune, cât mai ales în potențialul său uman. Factorul uman reprezintă elementul cheie al activității și performanțelor din sectorul public. Mai mult, constituie coordonata esențială a dimensiunii și mai ales a calității activității în sectorul public. Funcționarii reprezintă sistemul nervos al oricărui organism social, fiind chemați să asigure funcționarea impecabilă a agregatului social pe baza principiilor care caracterizează statul de drept⁶⁶.

5.3 Modele matematice ce pot sprijini managementul instituțiilor implicate în combaterea corupției

Considerăm că implicațiile matematicii și econometriei pot fi definitorii pentru analizarea tot mai profundă a fenomenului negativ numit corupție.

Primul pas al multor matematizări este dat de faptul că fenomenul corupției caracterizat de sumele plătite cu titlu de mită este în relație cu următorii factori:

- nivelul de răspândire al fenomenului(N);
- riscul de a fi detectat(R);
- pedepsele care se aplică(P);
- eforturile necesare furnizării serviciului (C).

astfel $M(\text{mita}) \geq N+R+P+C$

⁶⁶ Transparency International, „Prevenirea și combaterea corupției în Republica Moldova: aspecte teoretice și practice”, Materialele conferinței internaționale, Chișinău, 19-20 noiembrie 2004, pag. 100

N, R, P, C fiind văzute ca un set, mulțime de date concrete au „șansa” matematizării prin variabile aleatoare, dar și o puternică reprezentare vectorială.

Nivelul de răspândire a criminalității în UE în anul 2009 arăta grafic astfel:

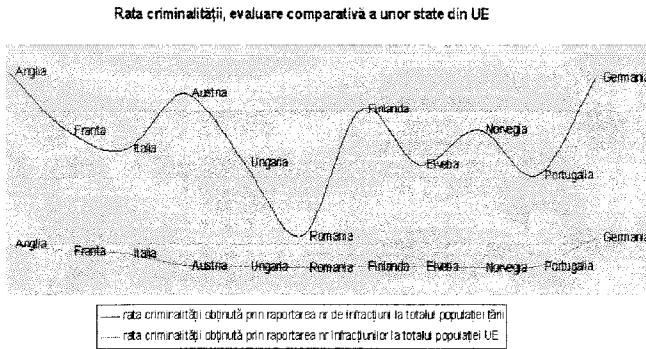

Figura: Rata criminalității în principalele state UE

Înainte de a matematiza, într-o formulă algebrică, nivelul de răspândire a fenomenului N însoțit de parametri R,P,C prin această tehnică a domeniilor, altfel spus, prin integrală și funcția ei numită primitivă vom privi tabelele de corespondență ca diviziune

$$\Delta_f = (f(x_0), f(x_1), f(x_2), \dots, f(x_k) \dots f(x_n)) : f(x_k) \text{ ptr } k= 0, n$$

unde x_0, \dots, x_n reprezintă țările;

$f(x_0), \dots, f(x_n)$ reprezintă valorile criminalității țările

analizate;

Δ_f reprezintă mulțimea valorilor funcției.

Acestea fiind valorile dependente de x_k pentru fiecare domeniu N, R, P,

Se știe că aria subgrafului este o limită a însumării ariilor dreptunghiurilor inferioare și superioare, numită limita comună a sumelor DARBOUX. Cu alte cuvinte care este curba care să unească punctele grafurilor pentru a obține o arie maximă și una minimă a subgraficelor.

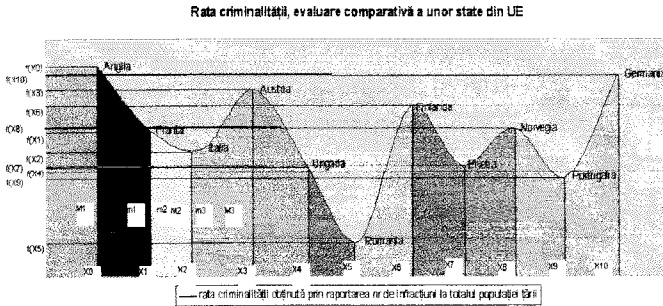

Figura: Reprezentarea grafică a subgraficelor

Adică, pentru a avea mai întâi inegalitatea $s_{\Delta} < A_{\Delta} < S_{\Delta}$ unde s_{Δ} este suma inferioară Darboux și S_{Δ} este suma superioară Darboux.

$$s_{\Delta} = m_1(x_1 - x_0) + m_2(x_2 - x_1) + \dots, \quad m_k = \min f(x),$$

$$S_{\Delta} = M_1(x_1 - x_0) + M_2(x_2 - x_1) + \dots, \quad M_k = \max f(x),$$

pentru $x \in (x_{k-1}, x_k)$, $k=1, n$

Pentru a uni însă într-o singură idee aceste tehnici formula matematică integrală universală este posibilă dacă introducem așa numitele caracteristici numerice corespunzătoare lui N, R, P, C .

Toți indicatorii pot fi statisticizați ca variabile aleatoare, prin frecvența de tip q_k . Pentru simplificare vom nota cu $a=m_n$, $b=m_1$, $c=m_p$, $d=m_c$.

Construim formula universală a parametrilor N, R, P, C printr-un șir de recurențe integrale cu valori inițiale impuse. Adică pentru o funcție (șir de funcții)

$$g_k: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, g_0(x) = 6a, g_{k+1}(x) = \int_{x_0}^x g_k(t) dt, k=0,1,2; x \in [x_0, x_n], n \geq 1,$$

$$\text{Se obține } g_1(x) = \int_{x_0}^x g_0(t) dt = \int_{x_0}^x 6a dt = 6at \Big|_{x_0}^x = 6a(x-x_0) \text{ deci}$$

$$g_1(x) = 6ax - 6ax_0$$

$$g_2(x) = \int_{x_0}^x g_1(t) dt = \int_{x_0}^x (6at + 2b) dt = \left(6a \frac{t^2}{2} + 2bt \right) \Big|_{x_0}^x = 3a(x^2 - x_0^2) + 2b(x - x_0)$$

$$g_3(x) = \int_{x_0}^x g_2(t) dt = \int_{x_0}^x (3at^2 + bt + c) dt = \left(3a \frac{t^3}{3} + 2b \frac{t^2}{2} + ct \right) \Big|_{x_0}^x; \text{ de}$$

aici rezultă că

$$g_3(x) = a(x^3 - x_0^3) + b(x^2 - x_0^2) + c(x - x_0)$$

Din nou pentru $x=0$ obținem:

$$g_3(0) = -ax_0^3 - bx_0^2 - cx_0$$

Impunem $g_3(0)=d$ și în sfârșit procesul de determinare continuă. În cazul nostru a celor patru parametri el s-a oprit. Formula matematică descoperită fiind un polinom:

$$g_3(x) = ax^3 + bx^2 + cx + d$$

unde $2b = g_1(0)$, $c = g_2(0)$, $6a = g_0(0)$, $d = g_3(0)$.

Prezentată din punct de vedere matematic corupția ia forma unei funcții exprimată grafic printr-o parabolă cubică, care este un fenomen absolut crescător, independent și care poate fi supus intervenției de tip instituțional (pentru control și/sau ameliorare).

Pentru a înțelege mai bine aplicațiile matematicii în identificarea și izolarea corupției ca fenomen infracțional putem analiza diverse situații ce se întâlnesc de regulă în practică pentru a le găsi soluțiile cele mai practice și eficiente.

A. Dacă avem în vedere faptul că fiecare comunitate e caracterizată de obicei de comiterea cu predilecție a 3 tipuri de infracțiuni, probabilitatea ca un membru al comunității respective să fie delicvent este:

- delicvent de tipul I $p_1=0,9$
- delicvent de tipul II $p_2=0,8$
- delicvent de tipul III $p_3=0,85$.

Probabilitatea ca un eveniment să se realizeze de k ori sau să nu se realizeze de $n-k$ ori este coeficientul lui x^k în polinomul (Poisson):

$$P(x)=(p_1x+q_1)(p_2x+q_2)(p_3x+q_3)$$

Polinomul lui Poisson de aflare a probabilităților corespunzătoare valorilor 0,1,2,3 a variabilei aleatoare sus numite este :

$$P(x)=(0,9x+0,1)(0,8x+0,2)(0,85x+0,15)$$

sau dezvoltat în general:

$$P(x)=0,612x^3+0,329x^2+0,056x+0,003$$

Probabilitatea ca un om să facă parte din cele trei tipuri de delicvență este de 0,612 din cele două tipuri de 0,329 dintr un singur tip de 0,056 iar din nici un tip adică nedelicvenți este de 0,003.

Tabloul repartiției variabilei aleatoare este:

$$X : \begin{pmatrix} 0 & 1 & 2 & 3 \\ 0,003 & 0,056 & 0,329 & 0,612 \end{pmatrix} : p_1+p_2+p_3+p_4=1$$

$$M(x) = p_1x_1+p_2x_2+p_3x_3+p_4x_4=1*0,056+2*0,329+3*0,612=2,550$$

Acest fenomen al apartenenței la unul sau mai multe tipuri de delicvență poate fi reprezentat prin polinomul: $g_3(x)=ax^3+bx^2+cx+d$.

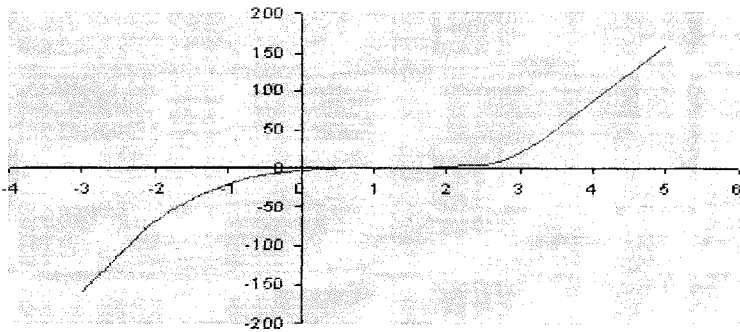

Figura: Reprezentarea grafică a fenomenului corupției în condiții de manifestare liberă (1)

B. Dacă abordăm situația dintr-o altă perspectivă și considerăm că într-o comunitate de 100 persoane 10 sunt implicate în acte și fapte de corupție atunci când se fac 5 arestări (fără eliberarea persoanelor), este important de știut care este probabilitatea ca printre cele 5 persoane arestate, k să fie implicate în acte și fapte de corupție, unde $k=0,1,2,3,4,5$.

Pentru rezolvarea acestei situații se folosește schema bilei neintoarse:

$$P_k(X) = \frac{C_{10}^k \cdot C_{90}^{5-k}}{C_{100}^5}; \quad k=0,1,2,3,4,5$$

$P_0(X) = 0,583$; $P_1(X) = 0,340$; $P_2(X) = 0,07$; $P_3(X) = 0,0007$; $P_4(X) = \approx 0$;

$P_5(X) = \approx 0$;

Variabila aleatoare este:

$$X: \begin{pmatrix} 0 & 1 & 2 & 3 & 4 & 5 \\ 0,583 & 0,34 & 0,07 & 0,0007 & 0 & 0 \end{pmatrix};$$

probabilitatea de a fi „zero” persoane implicate în acte și fapte de corupție printre cei „cinci” arestați $N=0,5$ și $x_0=1$ vom avea: $2b = -6a$; $c = -3a-2b$; $d = -a-b-c$; adică $b = -1,5$, $c = 1,5$, $d = -0,5$ și $g_3(x) = 0,5x^3 - 1,5x^2 + 1,5x - 0,5$.

Forma lui restrânsă a lui $g_3(x) = 0,5x^3 - 1,5x^2 + 1,5x - 0,5$ este $g_3(x) = \frac{1}{2}(x-1)^3$ ne dă imediat forma graficului: o parabolă cubică inflexivă în $(1,0)$, crescătoare (vezi grafic).

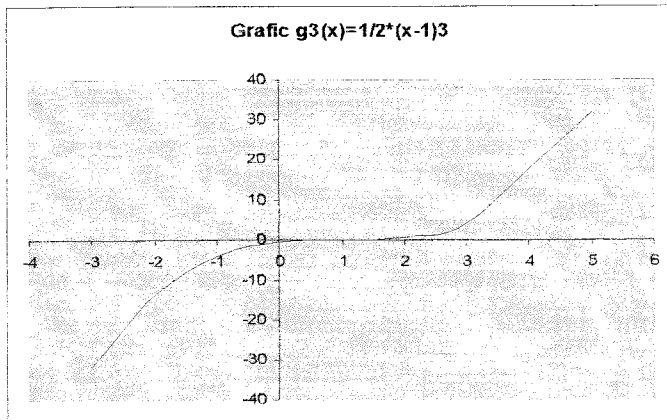

Figura: Reprezentarea fenomenului corupției în condiții de manifestare liberă (2)

Concluzia celor două abordări este dată de faptul că testând fenomenul observăm că deși din punct de vedere geometric reprezentările grafice sunt de tip crescător, parabolă cubică, curburile sunt diferite, una fiind mai lentă și alta mai rapidă, fenomenul fiind continuu și crescător în condițiile în care statul prin instituțiile specializate nu intervine. Dacă fenomenul are la început o formă de manifestare subterană și nu „beneficiază” de atenția organelor statale, ulterior iese la suprafață și crește nedeterminat fără intervenția acestora.

De asemenea o altă abordare care poate aduce rezultate notabile în abordarea managerială a combaterii fenomenului corupției este considerarea acestuia drept o matrice alcătuită din elementelor componente ale fenomenului, cauzele și efectele sale.

În cele ce urmează propunem următoarea **MATRICE A COMBATERII EFICIENTE A CORUPȚIEI:**

$$C_C = \begin{pmatrix} a_1 \\ a_2 \\ a_3 \\ a_4 \end{pmatrix};$$

unde:

a_1 – definește **incongruența** calificată prin următorii factori: realitatea economică (a_{11}), atitudinea față de corupție(a_{12}), așteptările cetățenilor(a_{13}), implicarea societății civile(a_{14});

a_2 – definește **demografia** calificată prin : mărime(a_{21}), componență(a_{22}), disponibilitate(a_{23}), înțelegere(a_{24});

a_3 – are în vedere **necesitatea combaterii fenomenului** cuprinzând: realitatea endogenă(a_{31}), perfecționarea metodei de prevenire(a_{32}) și combatere(a_{33}), acceptarea soluției de către beneficiari(a_{34});

a_4 – **schimbările structurale ale instituției specifice** cuantifică: folosirea noilor tehnici(a_{41}), specializare vs specialitate(a_{42}), previzibilitate(a_{43}) și riscuri(a_{44}).

Matricea combaterii eficiente a corupției poate fi acceptată ca sumă de acțiuni vectoriale, socio-instituționale. Astfel referindu-ne la corupție, la combaterea ei, matricea devine:

Matrice coloană $C_c=(a_1, a_2, a_3, a_4)^t$, unde $a_i=(a_{i1}, a_{i2}, a_{i3}, a_{i4})$ reprezintă explicit un vector și componentele sale.

Așadar fenomenul M cu nivelul de răspândire (N), cu riscul de a fi detectat (R), pedepsele ce se aplică (P) și cu eforturile necesare furnizării serviciului (C) este caracterizat de inegalitatea nestrictă:

$$M \geq N + R + P + C$$

Fiecare dintre componentele sale caracteristice fiind văzute ca mulțimi de date concrete, serii de date statistice, variabile aleatoare, primii pași spre o matematizare grafică vectorială ori sub forma unor probleme de optimizare a eficienței activităților.

Analizele matematice de acest fel trebuie puse în noi relații de dependență. Este de preferat metoda graficelor suprapuse a componentelor matematizate în/pe același produs cartezian $R \times R = xOy$.

De exemplu, modelând vectorul a_1 în planul realității economice care reprezintă mulțimea punctelor $(x, y) \in xOy$ prinse în relații sociale de colaborare, de subordonare, de comunicare numai o

parte dintre aceste elemente sunt în relație cu y și sunt afectate de fenomenul corupției.

Dacă notăm cu $r = „x$ este în relație socială cu $y”$ și cu $t = „x$ este în relație economică cu $y”$ și cu $s = „x$ este în relație de corupție cu $y”$ se observă că:

- a. $r > t > s$
- b. $r > t + s$

Adăugând și relația $q = „x$ se implică civil cu y în combaterea corupției” apare și mai evidentă la nivelul relațiilor cum I (incongruența) $\geq r + t + s + q$ expresie particulară a lui $M \geq N + R + P + C$, la nivelul vectorului a_1 și a componentelor sale $a_{11}, a_{12}, a_{13}, a_{14}$

Această viziune a fenomenului negativ devine din punct de vedere matematic o sumă de expresii liniare depinzând de ponderi constante x_1, x_2, x_3, x_4 pe care să-le numim scalari, variabile alternative ale ponderii constante verticale; cum ar fi ceea ce caracterizează în comun realitatea economică, mărimea demografică, realitatea endogenă, noile tehnologii anticorupție, ponderea lor fiind x_1 . La fel se procedează pentru $a_{12}, a_{22}, a_{32}, a_{42}$ ponderea lor fiind x_2 .

Matricea C_c devine astfel : $C_c = A * X$ unde $A = (a_{ij}), i = \overline{1,4}, j = \overline{1,4}, i, j \in \{1, 2, 3, 4\}$ și $X = (x_1, x_2, x_3, x_4)^t$ transpusa matricii scalarilor ponderii.

Considerând în diverse perioade de analiză a fenomenului negativ matricea C_c determinabilă (prin sondaje statistice, prin evaluări temporale) putem rezolva ecuația $A * X = C_c$ prin restricția $\det A \neq 0$ (determinantul lui A este diferit de 0), ca sistem compatibil unic determinat cu soluția $X = A^{-1} * C_c$.

Această reprezentare a scalarilor necesită noi eforturi de interpretare: unde este cauza corupției, care este calea optimă a întâmpinării ei, cum investim concret moral și material pentru eradicarea fenomenului.

Preferabilă este interpretarea grafică, ea se ascunde și se dezvăluie totodată în fiecare vector $a_i, i=\overline{1,4}$.

De exemplu, considerând a_{11} ca funcție relație de atitudini față de fenomenul corupției:

$f:R \rightarrow R, f(x)=y, f=t$ și $g:R \rightarrow R, g(x)=y, g=$ „așteptările lui x ca y să fie corupt” se observă că $g=1-f$ unde : „1” reprezintă realitatea economică (ritmul ei de dezvoltare, omogenitatea conștiinței civice) iar „f” atitudinea față de corupție.

În desen relațiile sunt grafice complementare, ce străbat realitatea economică, produsul lor cartezian fiind o altă relație a vectorului a_1 . Sunt trei posibilități:

1. atitudinile să fie constante în timp, $f(x)=k$ (constant) și $g(x)=1-k$

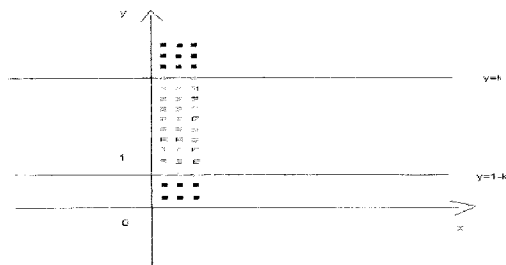

Figura: Reprezentarea faptelor de corupție ce pot fi identificate și instrumentate în cazul unei atitudini constante a societății civile împotriva acestui fenomen

După cum se observă în figura de mai sus faptele de corupție ce pot fi scoase la lumină sunt cele situate între funcția reprezentată de atitudinile față de corupție $f(x)$ și funcția reprezentată de așteptările exponențiale acestui fenomen $g(x)$.

2. atitudinile să fie ori crescătoare ori descrescătoare în timp;
 $f(x)=ax+b$ și $g(x)=1-ax-b$

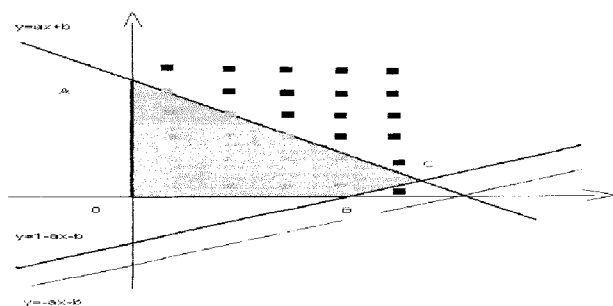

Figura: Limitarea efectelor corupției în situația unor atitudini crescătoare

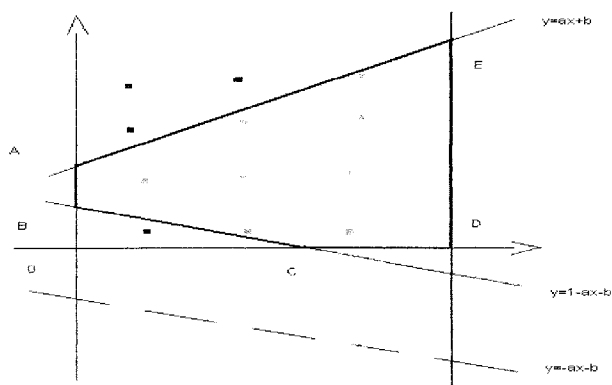

Figura: Explodarea faptelor de corupție în contextul unor atitudini descrescătoare în timp față de acest fenomen

3. atitudinile față de corupție sunt variabile în timp; $y=f(x)$, $g=1-y$,
 $g=1-f(x)$

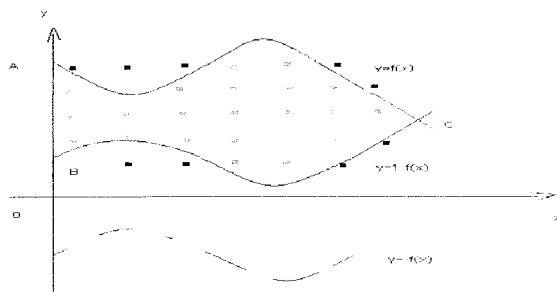

Figura: Evoluția corupției în contextul unor atitudini variabile față de fenomen

În toate aceste reprezentări s-a folosit „invers proporționalitatea” dintre atitudinile față de fenomen și așteptările cetățenilor, dar ca stări complementare ale unei realități economice.

În concluzie, prin aceste formule și reprezentări matematice am urmărit să evidențiem faptul că esențial în limitarea fenomenului corupției este să se urmărească prevenirea lui prin schimbarea mentalității populației și prin creșterea implicării societății civile în lupta anticorupție. Astfel cu cât atitudinea față de acest fenomen antisocial este mai mare cu atât el este mai ușor de combătut iar așteptările lui x ca y să fie corupt scad.

Capitolul 6:

Abordarea corupției în viziunea Direcției Generale Anticorupție

6.1 Prezentare generală

Nici o formă de societate umană nu poate funcționa fără instituirea și impunerea unui set minim de norme de conduită: din acest punct de vedere putem să afirmăm că societatea se naște odată cu norma.

Din punct de vedere etimologic, termenul “normă” provine din cuvântul grecesc „nomos” care semnifică ordine. Cuvântul „ordine”⁶⁷ desemnează:

1. dispoziție, aranjament al unor lucruri, al unor fapte, după anumite reguli etc.; organizație, înșiruire

2. principiu de cauzalitate a lumii, lege proprie naturii și este privit în două sensuri: ca „ordine a naturii, respectiv, sistemul legilor naturale și ca un sistem de norme, care nu arată ce se întâmplă în realitate, ci ceea ce trebuie să se întâmple, ci dimpotrivă ele determină ceea ce ar trebui să se întâmple, chiar dacă acest lucru uneori nu se întâmplă”.

Ordinea juridică a statului se caracterizează printr-o raționalizare a procesului de creare a dreptului încredințat unor organe specializate cu competență bine definită. Totodată executarea normelor este garantată prin intervenția aparatului său coercitiv însărcinat să constate eventualele încălcări ale normelor juridice.

⁶⁷ <http://dexonline.ro/definitie/ordine>

Datorită recrudescenței cu care s-a manifestat la sfârșitul secolului trecut precum și prin prisma amploării fenomenului la scara mondială, putem afirma că unul din principalele flageluri ce amenință securitatea statală și uneori cea regională este **CORUPȚIA**.

Pentru limitarea efectelor fenomenului în principalul minister, însărcinat cu aplicarea legilor, guvernării au apreciat drept necesară înființarea **Direcției Generale Anticorupție în cadrul Ministerului Administrației și Internelor**.

Direcția Generală Anticorupție a fost înființată în baza Legii nr.161/2005 și este structura specializată a M.A.I. pentru prevenirea și combaterea corupției în rândul personalului ministerului⁶⁸.

Prin înființarea acestei structuri și prin atribuțiile care i-au fost conferite, se urmărește realizarea următoarelor **obiective**⁶⁹:

- implicarea populației în combaterea corupției;
- creșterea integrității în rândul personalului ministerului;
- creșterea gradului de înțelegere a mecanismelor corupției;
- eliminarea personalului corupt din structurile M.A.I.

6.2 Management strategic versus management prin obiective în cadrul Direcției Generale Anticorupție⁷⁰

Pentru a face față tuturor amenințărilor și oportunităților dintr-o societate în perpetuă schimbare, din punctul nostru de vedere, într-o

⁶⁸ noul regulament de organizare și funcționare a D.G.A. a fost aprobat prin Ordinul nr. 275 din 20 decembrie 2010

⁶⁹ <http://www.mai-dga.ro>

⁷⁰ o parte din acest capitol a făcut obiectul lucrării "Strategic management versus management by objectives within the Anti - corruption General Directorate" apărută cu ocazia The XIth Annual International Conference Risk In Contemporary Economy - Galati - Romania , 26-27 nov 2010

instituție anticorupție trebuie avută în vedere aplicarea unui management strategic la nivel central și a unui management prin obiective la nivel teritorial sau sectorial.

Managementul strategic se bazează pe conducerea provizională, pe anticiparea schimbărilor ce trebuie avute în vedere în cadrul organizației, datorită influențelor și evoluției atât a mediului intern dar mai ales a mediului extern, pentru ca astfel să răspundă eficient în permanență nevoilor ce au stat la baza înființării ei.

Avantajele practicării managementului strategic în cadrul DGA și a unităților subordonate, în opinia noastră, sunt următoarele:

- oferă un cadru unitar de acțiune pe toate palierele de conducere și implică diferitele niveluri de conducere din sistem;
- produce schimbări atitudinale și acționale în rândul persoanelor cu funcții de conducere;
- conducerea provizională, concretizată în managementul strategic, constituie o premisă favorizantă a dezvoltării și evoluției instituției.

Considerăm că pentru aplicarea eficientă a unui management strategic la nivelul DGA trebuie parcurse următoarele etape:

- a) **Identificarea strategiei prezente, evaluarea alternativelor de strategie generală ce se aplică.**
- b) **Diagnosticarea performanțelor actuale, constând în analiza rezultatelor obținute până la momentul prezent. Rezultatele obținute până în prezent de DGA denotă faptul că se poate lupta împotriva corupției interne din M.A.I. cu mijloacele actuale însă se pot obține rezultate superioare printr-o abordare integrată a fenomenului.**

c) **Identificarea misiunii.** Misiunea permite să se înțeleagă de ce există și funcționează organizația respectivă și ce trebuie să facă aceasta pentru a-și îndeplini rolul său în societate;

d) **Stabilirea obiectivelor pe termen lung.** Deoarece planificarea strategică este un proces care are o direcție de dezvoltare, o etapă foarte importantă în cadrul acestuia prevede ierarhizarea obiectivelor ce trebuie îndeplinite în perspectivă sau unde trebuie să se ajungă.

e) **Analiza mediului intern și a celui extern folosind analiza SWOT**

Tabel: Analiza SWOT a Direcției Generale Anticorupție

Puncte tari	Puncte slabe
- structura instituției bine formalizată;	- mentalitatea inadecvată a societății civile;
- personal specializat cu reale cunoștințe și abilități profesionale;	- lipsa unei evaluări corespunzătoare privind eficiența activității de instruire profesională;
- asigurarea unor competențe profesionale tuturor angajaților în vederea realizării sarcinilor și responsabilităților aferente posturilor pe care le ocupă;	- policalificarea personalului cu funcții de conducere în detrimentul personalului cu funcții de execuție;
- implicarea angajaților în procesul de elaborare a planurilor de dezvoltare personală;	- resursele insuficiente alocate;
	- cultură organizațională slabă;
	- lipsa participării personalului de conducere din palierele inferioare la elaborarea

<ul style="list-style-type: none"> - alocarea de resurse financiare pentru instruirea și dezvoltarea profesională a personalului; - realizarea obiectivelor organizaționale atât pe termen scurt, cât și pe termen lung; - relații instituționale de foarte bună calitate cu instituțiile similare din străinătate; - cadrul legislativ adaptat la cerințele U.E. 	<p>strategiilor organizaționale.</p>
<p style="text-align: center;">Oportunități</p> <ul style="list-style-type: none"> - atragerea celor mai buni angajați ca rezultat al oferiții posibilității de creștere profesională și de îmbunătățire a cunoștințelor profesionale; - sporirea valorii capitalului uman și intelectual al instituției; - asistență tehnică din partea țărilor membre UE; - racordarea sistemului juridic la sistemul de drept european. 	<p style="text-align: center;">Amenințări</p> <ul style="list-style-type: none"> - rezistența la schimbare din partea managerilor de nivel mediu și de top ai instituției; - impactul globalizării și a crizei economice precum și influența negativă a acestora asupra valorilor și culturii naționale; - nivelul scăzut de educație managerială și civică; - implicațiile și urmările crizei economice și financiare mondiale.

g) **Alternativele organizaționale** - ele se pot contura cu privire la evoluția viitoare și depind în măsură importantă de disponibilitatea conducerii acesteia de a-și asuma riscuri.

În prezent există mai multe alternative de dezvoltare a organizației:

1. absorbirea structurii de către D.N.A. fiind cunoscut faptul că aceasta din urmă desfășoară o mare parte din actele procedurale prin intermediul D.G.A sau a ofițerilor de poliție judiciară detașați la Ministerul Public;

2. extinderea competențelor prin înglobarea în D.G.A. a structurilor D.G.I.P.I., a structurilor de inspecție internă și a altor structuri de control;

3. înființarea unei noi structuri prin reorganizarea tuturor celor existente, acesta urmând să fie sub control parlamentar și să vizeze infracțiunile săvârșite de funcționarii publici în general.

i) Compararea alternativelor strategice - presupune în esență analiza avantajelor oferite de fiecare alternativă strategică pe baza comparării rezultatelor;

j) Strategiile funcționale - sunt cele stabilite pentru domeniile funcționale.

k) Factorii organizării - privesc sistemul organizatoric destinat aplicării strategiei stabilite și se referă la:

- sistemul de comunicare prin care noua strategie poate fi rapid și larg cunoscută de către tot personalul;

- eventualele conflicte existente între compartimentele funcționale și modalitățile de combatere a acestora.

1) Evaluarea strategică și controlul

În ceea ce privește **evaluarea strategiei** ca rezultat al managementului practicat, aceasta se referă la următoarele aspecte majore:

- claritatea și consistența scopurilor activităților ce vor fi desfășurate în cadrul politicii execuțional-penale stabilite pentru următoarea perioadă de timp;
- concordanța strategiei cu schimbările produse în mediul de acțiune al organizației
- avantajul competitiv pe care îl oferă aplicarea strategiei analizate.

În cadrul demersului pe care îl presupune evaluarea strategică a activității trebuie ținut seama de *erorile care se pot face în aplicarea managementului strategic* (practica a demonstrat acest lucru), determinate de: *inabilitatea unor manageri de a gândi în termeni strategici, dificultăți ale unor conducători în a se adapta rapid schimbărilor imprevizibile* produse de noile reglementări și de aplicarea reformei.

Controlul strategiei include:

- controlul financiar, care se referă la costuri, venituri, etc. Instrumentul cel mai frecvent utilizat pentru evaluarea performanțelor este bugetul de venituri și cheltuieli;
- controlul nefinanciar, care privește prevenirea evenimentelor deosebite, relațiile cu beneficiarii, situația personalului etc.

Dacă pentru sănătatea și evoluția instituțională viitoare este importantă aplicarea managementului strategic, pentru realizarea

obiectivelor esențială este abordarea științifică a acestora, una dintre metode fiind managementul prin obiective.

Importanța M.P.O. ca metodă managerială este reflectată de particularitățile sale cu mare aplicabilitate în sectorul public:

- particularitățile de ordin managerial (mijloacele și metodele de conducere agreate),
- particularitățile de ordin economic (modul în care sunt bugetate aceste servicii și raportul dintre eficacitate și costuri),
- particularități de ordin psihologic axate pe două componente: latura motivațională (ce se referă la modul în care sunt stimulați sau sancționați actorii sectorului public în funcție de gradul de realizare a obiectivelor și de raportul eficacitate-eficiență) și latura participativă (are în vedere modul de antrenare a participanților la toate procesele manageriale din sistem).

Principalele aspecte vizate de către această metodă de management:

- necesitatea stabilirii unor obiective pentru fiecare nivel ierarhic al managementului, a căror realizare să constituie bază pentru evaluarea, salarizarea și promovarea personalului.
- asumarea obiectivelor prin consens, în urma negocierilor, și nu prin trasare de sarcini;
- constituirea unor structuri organizatorice flexibile, care să permită realizarea obiectivelor, în condițiile efectuării unor modificări impuse de situația contextuală;
- stabilirea unui sistem motivațional variat în funcție de comportamentul fiecărui manager;

în cadrul activităților de delegare din partea managerilor
și a subordonaților.

Plecând de la abordarea prof. Olaru Adriana (2004)¹⁰ ca managementul prin obiective să se facă la nivelul DGA parcurzând următoarele etape:

I. stabilirea obiectivelor fundamentale. Aceste obiective trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

- să fie formulate clar, concis și inteligibil urma documentării și analizei activității în domeniile cheie;
- să fie în concordanță cu strategia organizației și cu organizarea structurală a acesteia;
- fiecare obiectiv să fie în răspunderea unui singur manager;
- să fie motivatoare și mobilizatoare;
- să rezulte în urma atragerii subordonaților în procesul decizional;
- să se stabilească un standard de performanță care să vizeze nivelul de realizare a obiectivului respectiv.

Obiectivul fundamental al DGA este creșterea eficienței prevenirii și combaterii corupției în rândul personalului Ministerului Administrației și Internelor.

II. stabilirea obiectivelor derivate, specifice și individuale. Printre principalele obiective derivate ce trebuie avute în vedere de către echipa managerială a DGA este obligatoriu să se regăsească:

- îmbunătățirea activității de prevenire a faptelor de corupție; acesta incluzând ca obiective specifice: creșterea numărului de activități de prevenire efectuate, creșterea calității activităților de prevenire

¹⁰ Olaru A., „Management”, Editura Europlus, Galați, 2004, pag. 270, 280

efectuate, creșterea numărului de autodenunțuri din partea personalului ministerului.

- îmbunătățirea activității de combatere a faptelor de corupție; acesta incluzând ca obiective specifice: creșterea numărului de dosare instrumentate, creșterea numărului de prinderi în flagrant, creșterea numărului de persoane trimise în judecată și creșterea numărului de condamnări în cauzele instrumentate.
- îmbunătățirea imaginii DGA; acesta incluzând ca obiective specifice: creșterea numărului de acțiuni de promovare a imaginii DGA, creșterea numărului de cetățeni care se adresează structurii prin petiții, apeluri telverde sau audiențe, creșterea transparenței și a integrității personalului propriu.
- schimbarea mentalităților potrivnice unei structurii cu un astfel de obiect de activitate.

III. elaborarea celorlalte componente ale M.P.O. În această etapă se vor avea în vedere exclusiv programele de acțiune, calendarele de termene, bugetele de venituri și cheltuieli precum și metodele și tehnicile manageriale folosite (se vor aplica cu predilecție managementul prin bugete și metoda PERT - Program or Project Evaluation and Review Technique).

IV. remodelarea subsistemelor decizional, informational și organizatoric în concordanță cu cerințele realizării obiectivelor.

Raportat la această etapă se vor avea în vedere aplicarea unor metode de stimulare: brainstorming, diagramele de flux, benchmarking, etc.

V. urmărirea realizării obiectivelor, etapă în care se urmărește modul în care se urmează pașii stabiliți inițial intervenindu-se doar dacă este

cazul (se folosesc metode de management și rezultate realizate la bord).

VI. evaluarea rezultatelor și recompensarea personalului. Această etapă presupune: compararea performanțelor realizate cu cele standard (stabilite inițial), caracterizarea și evaluarea performanțelor realizate, stabilirea și comunicarea recompenselor oferite.

Ceea ce este reprezentativ este faptul că în abordarea problematicii manageriale se pune accent pe știința comportamentului și pe relațiile umane. Această metodă nu pune în discuție necesitatea stabilirii unor obiective – care de altfel este o caracteristică a oricărui proces de management – ci scoate în evidență natura și modalitatea stabilirii obiectivelor și mai ales funcționalitatea acestora în procesul de management.

Totodată trebuie precizat faptul că aplicarea MPO poate fi făcută atât la nivelul întregii organizații cât și numai în anumite domenii ale acesteia.

Prin prisma metodelor studiate prezentăm alături lista principalelor recomandări pe care le considerăm necesare în schimbarea structurii organizatorice și a competențelor DGA:

- abordarea structurală în conformitate cu limitele teritoriale județene și nu pe regiuni, prin desființarea serviciilor teritoriale și a birourilor pe linii de muncă și înființarea de structuri județene;
- restructurarea structurii centrale prin diminuarea numărului de funcții de conducere;

- încetarea acordării sporului anticorupție personalului auxiliar precum și personalului din structurile neoperative dar și personalului din alte structuri MAI;
- lărgirea competenței asupra tuturor infracțiunilor săvârșite de funcționarii publici;
- crearea unor structuri de sprijin mobile care să acționeze pe raza structurilor ce nu reușesc să combată corespunzător fenomenul.
- scoaterea structurii din subordinea ministrului administrației și internelor și plasarea ei în subordinea parlamentului și/sau a primului ministru;
- înglobarea unor structuri din cadrul DGPII, a Corpului de Control și a compartimentelor de inspecție internă;
- scoaterea structurii din punct de vedere logistic din subordinea IPJ-urilor.

6.3 Eficiența versus eficacitate

Abordările privind eficiența și eficacitatea vizează în special activitatea din sectorul privat, în sectorul public accentul punându-se mai mult pe nivelul de acoperire a solicitărilor și mai puțin pe modul de utilizare a resurselor.

Analiza performanței unei instituții presupune stabilirea unei relații între mijloace, obiective și rezultate. Știm că performanța unei organizații trebuie să fie evaluată în trei domenii: eficiență, efectivitate și adaptabilitate. Identificarea ariilor de performanță alocate fiecăruia dintre cele trei domenii este foarte importantă pentru procesul de evaluare.

Abordările privind eficiența în domeniul public au ca punct de plecare raționalitatea în folosirea resurselor. Eficiența semnifică măsura rezultatelor unei activități prin raportare la eforturile făcute în timpul desfășurării activității respective.⁷³

Astfel, după părerea noastră, eficiența combaterii corupției într-un mediu social este rezultanta unei funcții care evoluează și variază în funcție de mai multe elemente: calitatea resurselor umane, calitatea procesului decizional, resursele financiare alocate, interdependența în înlăptuirea activităților specifice, competența cetățenească și administrativă a cetățenilor din arealul supravegheat și calitatea actului de justiție.

Sistemul indicatorilor de performanță aplicabil pentru serviciile publice cuprinde două categorii de indicatori de performanță: indicatori economici (cantitativi) și indicatori de calitate.

Obiectivitatea procesului de apreciere a eficacității activității DGA poate fi asigurată numai ca urmare a implementării unui sistem de criterii ce ar stimula activitatea fiecărui lucrător cu funcție de execuție, manager și subdiviziune în sporirea eficienței combaterii criminalității și menținerii ordinii de drept în teritoriu sau raza de competență.

Totodată trebuie avut în vedere faptul că unele elemente ale eficacității produc ineficacitatea. Disciplina necesară pentru a avea un comportament standardizat antrenează o deplasare a scopurilor: regulamentele devin, din mijloace, scopuri.

Plecând de la aceste elemente, două sunt premisele de la care ar trebui să se pornească pentru a fundamenta performanța în acest

⁷³ Jacob Dumitru, „Managementul organizațiilor”, SNSPA, București, 2001, ed online

sector⁷³. Prima premisă are la bază faptul că gândirea unui manager public trebuie să se situeze la interfața dintre logica socială și logica concurențială. A doua premisă pornește de la faptul că orice instituție publică are atribuții în ceea ce privește gestionarea resurselor publice pentru realizarea unor obiective de interes public.

Totodată managerul trebuie să poată aborda fenomenul prin prisma psihologiei funcționarului corupt; acesta întotdeauna trebuie să aibă de ales între a fi sau a nu fi corupt, a trăi doar din salariu sau a obține și alte beneficii prin prisma funcției pe care o ocupă.

De aceea pentru creșterea eficienței unei structuri anticorupție, trebuie să se aibă în vedere:

- creșterea eficienței managementului prin: alinierea instrumentelor manageriale la trendul actual, inițierea de noi mijloace și instrumente de lucru în scopul definirii unor maniere de intervenție și acțiuni euro-conforme și dezvoltarea capacităților investigative proprii, în raport cu mutațiile produse în evoluția și tendințele fenomenului.
- dispunerea măsurilor pentru prevenirea faptelor de corupție, care implică:
 - dezvoltarea cooperării cu factorii de decizie de la nivelul inspectoratelor generale în vederea efectuării testelor de integritate;
 - efectuarea unui sondaj de opinie pentru a evalua percepția activității desfășurate și a unor factori generatori de corupție internă;
 - efectuarea unei diagnoze instituționale.
- creșterea capacității operaționale în domeniul informativ:
 - exploatarea eficientă a potențialului informativ;

⁷³ Filip Petru „Managementul administrației publice locale”, Editura Economică, 2007, pag. 25

- creșterea vitezei de circulație a datelor și informațiilor;
- constituirea unei baze de date operative privind suspectii și persoanele cercetate pentru fapte de corupție care intră în competența unității.

➤ creșterea eficienței activităților de cooperare cu celelalte instituții implicate în prevenirea și combaterea corupției prin revizuirea sau ajustarea protocoalelor de colaborare și amplificarea eficienței cooperării cu Ministerul Public.

➤ asigurarea perfecționării și specializării angajaților;

➤ creșterea eficienței activității de asigurare logistică și financiară a activității prin dotarea la nivel corespunzător a structurilor anticorupție, în special la nivel teritorial și dotarea adecvată a structurilor D.G.A. cu tehnică informatică.

➤ acordarea unei atenții sporite tendinței maximizării bugetului care este posibilă datorită faptului că funcționarii pot să mascheze costurile fără a fi controlați. Această posibilitate se datorează asimetriei informaționale existente între birocrați și politicieni (cei care împart bugetul nu cunosc dimensiunea nevoilor fiecărui compartiment).⁷⁴

6.4 Folosirea aplicațiilor informatice în procesul de management

Procesul managerial în structurile anticorupție poate beneficia de suportul diverselor programe informatice cu specific decizional. Astfel în urma unei analize complexe a datelor din activitatea specifică a Direcției Generale Anticorupție pentru anii 2007, 2008, 2009 a reieșit faptul că, este recomandabil ca activitatea de atragere a societății civile

⁷⁴ Peters G. B. „*The Politics of Bureaucracy*”, Editura Longman, 1995, New York, pag. 26

în lupta anticorupție să fie intensificată.

Folosind programul informatic *WinQSB* am urmărit modelarea unui proces de luare a deciziei de eficientizare a activității D.G.A. prin evaluarea rezultatelor obținute. Pentru rezolvarea acestei probleme a fost accesat modulul *Decision Tree Analysis* din meniul *Decision Analysis*. Ulterior cu ajutorul funcției *Solve the problem* s-a identificat care este varianta decizională optimă: creșterea implicării societății civile. Pentru a vizualiza arborele decizional construit prin intermediul aplicației se poate accesa funcția *Show Decision Tree Graph* din cadrul meniului *Results* al modului *Decision Analysis*.

Node/Event Number	Node Name or Description	Node Type (enter D or C)	Immediate Following Node (enter node number)	Node Payoff (+ profit - cost)	Probability (if available)
1	Selectarea deciziei	D		2,3,4	
2	Creșterea implicării societății civile	C		5,6,7	
3	Intensificarea activităților preventive	C		8,9,10	
4	Măsurarea bagatelilor și largirea cooperatizărilor	C		11,12,13	
5		D	1683		1331
6		D	1351		1556
7		D	1427		2215
8		D	1689		2772
9		D	1351		3953
10		D	1427		5858
11		D	1683		25236
12		D	1351		32040
13		D	1427		32648

Figura: Datele de intrare ale problemei decizionale privind creșterea eficienței DGA

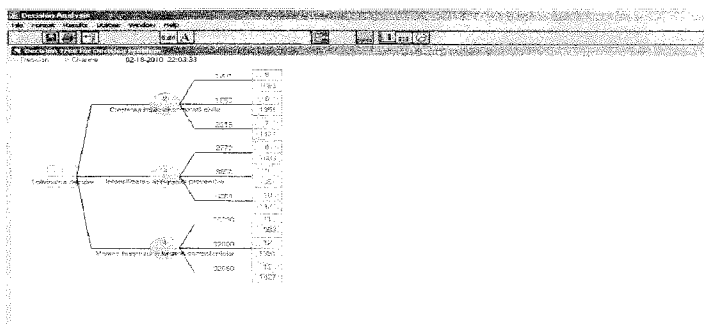

Figura: Arborele decizional obținut prin aplicarea programului informatic WinQSB

În urma analizei diagnostice au fost identificați principalii itemi de care depinde succesul unei strategii anticorupție:

- monitorizarea percepției cetățenilor asupra corupției din administrația publică;
- evaluarea experiențelor cetățenilor referitoare la corupția din administrația publică;
- monitorizarea percepției oamenilor de afaceri asupra corupției;
- evaluarea experienței oamenilor de afaceri referitoare la corupție;
- evaluarea percepției sistemului judiciar asupra corupției;
- activitatea sistemului judiciar în ceea ce privește: cazurile raportate, sentințele, media pedepselor pronunțate și tipul acestora, media bunurilor confiscate;
- stabilirea profilului coruptibilului: vârstă, sex, valoarea serviciilor prestate și a bunurilor primite;
- punerea în practică a unui sistem de declarare a veniturilor și de verificare a averilor deținute sau dobândite, valabil în primă instanță pentru funcționarii publici și apoi pentru toți cetățenii;
- reducerea birocrăției și a aparatului administrativ și creșterea salarizării reale a funcționarilor publici.

6.5 Dezvoltarea organizațională și managementul schimbării în cadrul Direcției Generale Anticorupție

Administrația și instituțiile publice sunt mijloace prin care se ating scopurile colective, fapt pentru care acestea sunt într-o strânsă interdependență.

Definită drept "proces planificat de schimbare în cultura organizației, prin utilizarea teoriei și practicii în domeniul comportamental"⁷⁵, dezvoltarea organizațională este procesul de îmbunătățire a eficacității organizației și a bunăstării (well-being) membrilor acesteia prin intervenții planificate.

La modul cel mai general, scopul dezvoltării organizaționale este realizarea cu succes a schimbării organizaționale. Din acesta pot deriva diferite obiective specifice:

- dezvoltarea unor planuri de îmbunătățire organizațională;
- reproiectarea structurii organizației;
- creșterea eficacității comunicării interne;
- creșterea eficacității proceselor de decizie etc.

Etapizarea acestui concept este următoarea⁷⁶:

1. *Etapa preliminară*, care acordă un rol hotărâtor conducătorului și echipei de conducere în depistarea unor anomalii în structura și viața organizației, concretizate în funcționalitatea redusă și eficiența scăzută a activității organizaționale.

2. *Etapa de colectare a datelor, analiză și diagnoză*. Acceptarea ideii de schimbare, în primul rând de către întreaga echipă de conducere, deschide câmp de lucru pentru agentul de schimbare care, utilizând chestionare și fișe de observație, colectează informații despre starea organizației, diagnosticul final arătând ce este organizația și care sunt consecințele stării observate (structuri, oameni, acțiuni).

⁷⁵ W. Burke - „*Organization Development, Principles and practices*”, Mass Little Brown, Boston, 1982, pag. 52

⁷⁶ Mihaela Vlăsceanu, „*Psihosociologia organizațiilor și conducerii*”, București, Editura Psihica, 1993, pag. 50-54

3. *Etapa confruntării membrilor organizației cu diagnoza și a elaborării planului de acțiune.* Agentul de schimbare părăsește statutul de observator și interacționează direct cu conducerea și membrii organizației. Diagnoza sa este corelată și completată prin informații directe, prin opinii și propuneri din interiorul organizației.

4. *Etapa implementării planului de schimbare,* care implică decizia de implementare, cu alocarea resurselor corespunzătoare și instruirea oamenilor pentru a asimila și a concretiza schimbarea.

5. *Etapa evaluării și corectării programului dezvoltării organizaționale,* în cadrul căreia proiectul este confruntat cu rezultatele practice ale aplicării sale, efectele observabile în timp și ca rezultat al schimbării fiind comparate cu premisele și obiectivele inițiale.

Teoria dezvoltării organizaționale a focalizat, în ultimă instanță, atenția asupra unei probleme extrem de complexe, și mereu actuală – *rezistența la schimbare* a oamenilor și, implicit, a organizațiilor.

Principalii factori ce determină rezistența la schimbare sunt:

- a) conservatorismul oamenilor;
- b) inerția structurilor organizaționale;
- c) frica de schimbare (teama de necunoscut);
- d) caracterul haotic, turbulent al schimbărilor din mediul extraorganizațional;
- e) lipsa de informații privind necesitatea și direcțiile schimbării;
- f) situația de pasivitate a personalului organizației.

De cele mai multe ori dezvoltarea organizațională presupune schimbare. Schimbarea reprezintă "înlocuirea, modificarea,

transformarea sau prefacerea în formă și/sau conținut a unui obiect, lucrare, serviciu, activitate sau proces”⁷⁷.

Managementul schimbării presupune o succesiune sistematică de procese însoțită de un feed-back permanent. Implementarea managementului schimbărilor implică următoarele etape⁷⁸:

- definirea factorilor care generează schimbarea;
- recunoașterea, înțelegerea nevoii de schimbare;
- diagnosticarea problemelor care implică schimbarea;
- identificarea metodelor prin care să se efectueze schimbarea;
- stabilirea modalităților de implementare a schimbării;
- învingerea rezistenței la schimbare;
- implementarea schimbării;
- evaluarea rezultatelor implementării schimbării.

Din perspectiva dezvoltării organizaționale a DGA, în urma studiului realizat, a rezultat faptul că este imperios necesară schimbarea competenței prin extinderea sa. Având în vedere considerente legate de amploarea fenomenului corupției, a birocrăției și a infraționalității în general din cadrul administrației și instituțiilor publice din România, recomandăm înființarea unei structuri unice de combatere a faptelor antisociale săvârșite de funcționarii publici care să fie în subordinea directă a primului ministru și supusă controlului parlamentar.

Profesorul A. C. Germann, de la Universitatea de Stat California afirmă că „în cadrul sistemului de justiție criminală

⁷⁷ Budur E., Căprărescu Ghe., Androniceanu A., Miles Michael. „Managementul schimbării organizaționale”, Ediția a doua, București, Editura Economică, 2003, pag. 16

⁷⁸ „Managementul schimbării” pag. 19 - Suport de curs realizat în cadrul proiectului de înfrățire instituțională RO07/BOT/01 „Întărirea capacității UCR AP și a rețelei naționale de modernizatori” disponibil la adresa http://modernizare.mai.gov.ro/documente/brosura_%20managementul_%20schimbarii.pdf

american în care este cuprins și aparatul de poliție este nevoie de o schimbare continuă, impusă de dinamica vieții sociale, care reclamă imperativ acțiuni ofensive de combatere a crimei organizate și corupției.⁷⁹

⁷⁹ A.C., German – “Law Enforcement and Criminal Justice”, ediția 31, 1988, cap. XIX – Crima Organizată și Corupția

Capitolul 7:

Propuneri legislative și organizatorice din perspectiva managementului strategic și pe obiective pentru îmbunătățirea luptei anticorupție

7.1 O perspectivă asupra viitoarei strategii anticorupție

Orice societate, fie ea democratică sau de tip autoritar, găzduiește o formă oarecare de corupție.⁸⁰ Principalele cauze sunt:

- sectoarele publice supradimensionate;
- lideri politici neangajați;
- reforme parțiale, prost coordonate;
- încredere exagerată în remediile juridice;
- eșecul în implicarea partenerilor din afara guvernului.

Totuși pentru a trece de aceste piedici, direcțiile principale de acțiune ale luptei împotriva corupției pot fi grupate în următoarele capitole, fiecare strategie particulară urmând a fi adaptată în funcție de cerințe și necesități:

- a) Creșterea responsabilității politice.
- b) Sporirea constrângerilor instituționale în cadrul statului.
- c) Consolidarea participării societății civile.
- d) Încurajarea mediilor de informare independente
- e) Măsuri de eficientizare a administrării sectorului public.

Programele anticorupție se bazează în principal pe două elemente:

⁸⁰ Staphenurst, Rick "Corupția și combaterea ei. Spre un model de construire a integrității naționale", Ed Irecson, București. 2003, pag. 30

- i. pe reformele administrative, financiare și economice care pot reduce la minim condițiile care favorizează corupția;
- ii. pe dezvoltarea capacității instituțiilor implicate în lupta anticorupție.

Un program de succes începe adesea cu identificarea ariei de răspândire a fenomenului și cu înțelegerea clară a cauzelor acestuia. Aceasta presupune identificarea acelor domenii ale administrației publice în care este cel mai probabil să apară cazuri de corupție și capacitatea de a izola și remedia condițiile care au contribuit la apariția acestui fenomen.

Dezvoltarea unei strategii coerente, generale și complexe implică un angajament clar din partea liderilor politici în combaterea corupției oriunde apare aceasta⁸¹. Reformele se pot încadra în patru categorii: prevenire, aplicare, informare publică și, scopul final fiind transformarea corupției într-un act neprofitabil care implică riscuri.⁸²

Eforturile unei strategii anticorupție trebuie îndreptate, în primul rând către prevenirea viitoarelor acte de corupție și către schimbarea sistemelor, renunțându-se la vânătoarea de vrăjitoare. De aceea considerăm că o strategie anticorupție trebuie să aibă în vedere următorii piloni:

1. prevenirea actelor și faptelor de corupție;
2. analiza sociologică a fenomenului și aplicarea rezultatelor obținute;
3. informarea publică atât prin prezentarea rezultatelor obținute cât și prin subiecte generale având ca temă prevenirea corupției precum și efectele negative ale acestui fenomen;

⁸¹ Johnston Michael, „Corupția și formele sale”, Editura Polirom, 2007, pag. 111

⁸² Pope Jeremy, „Elementele unei strategii anticorupție eficiente” articol preluat în „Corupția și combaterea ei. Spre un model de construire a integrității naționale”, Editura Irecson, București, 2003

4. dezvoltarea instituțională a structurilor implicate în lupta anticorupție.

În cadrul primului pilon se vor avea în vedere:

- simplificarea programelor și procedurilor care contribuie la reducerea oportunităților de apariție a corupției;
- eliminarea celor care ocupă poziții ce permit solicitarea de mită;
- reducerea numărului de etape necesare pentru a obține autorizații guvernamentale;
- coduri de comportament pentru angajați;
- campanii de informare a publicului larg cu privire la drepturile pe care cetățenii le au în raport cu autoritățile publice;
- rotirea în funcție a personalului „expus”, pentru a se reduce riscul dezvoltării unor relații nesănătoase între acesta și public;
- sistem care să asigure posibilitatea reclamării aspectelor ilicite;
- salarizare corespunzătoare a funcționarilor publici;
- crearea de mecanisme de implicare a societății civile;
- revizuirea reglementărilor referitoare la conflictele de interese;
- constituirea de coaliții de interese pentru a sprijini prevenirea corupției.

În cadrul pilonului numărul 2 trebuie implementate mecanisme independente de aplicare a măsurilor, pentru a crește probabilitatea identificării și pedepsirii actelor de corupție. De asemenea, în urma analizelor sociologice se va urmări necesitatea legiferării diverselor abateri sociale cu influență directă asupra extinderii fenomenului corupției cum ar fi controlul averilor sau eliminarea imunităților înalților oficiali.

Informarea publică are în vedere faptul că publicul trebuie să înțeleagă cât de dăunătoare este corupția. Mediul în care acționează societatea civilă și instituțiile mass media trebuie să fie liber și democrat.

Ultimul pilon al strategiei anticorupție trebuie să aibe ca obiectiv dezvoltarea strategică a structurilor anticorupție astfel încât prin abordarea corectă a fenomenului acesta să poată fi combătut cu o eficiență cât mai mare.

7.2 Schimbarea mentalităților, marea provocare a luptei anticorupție

Plecând de la definiția dată mentalității: fel propriu de a gândi al unui individ, al unei colectivități, al unei epoci; stare de spirit, conduită. (< fr. *mentalité*).⁸³ pentru eficiența unei strategii anticorupție, considerăm imperios necesară schimbarea mentalităților atât din partea funcționarilor publici cât mai ales din partea societății civile, în general.

Corupția nu trebuie percepută ca o simplă neregulă sau ca faptă a unor ticăloși. Secretul succesului reformei constă în schimbarea politicilor și a sistemelor, nu în vânărea vinovaților, adăugarea de legi noi și regulamente sau chemarea la reformă morală. Oriunde există un amestec de monopol și putere discreționară a autorităților dar fără nici o responsabilitate, vom găsi probabil și corupție. Corupția este un concept încărcat de emoție, rușine și atitudine defensivă.⁸⁴

⁸³ <http://dexonline.ro/definitie/mentalitate>

⁸⁴ Dorinica Ioan, Dan Banciu și Sorin Rădulescu. „Corupția în România. realitate și percepție socială”, Editura LuminaTex, 2005, pag. 70

O tactică de luptă împotriva corupției și intervenția pentru desființarea ei reprezintă priorități pentru orice guvern sau societate. Corupția preferă un mediu stabil, învăluit în secret. Prin crearea unei discontinuități, instabilități și neîncrederi suficiente, putem spera că ea se va reduce.

Reforma anticorupție este un proces pe termen mediu și lung care trebuie să aibă ca finalitate implementarea de atitudini și comportamente adecvate, o schimbare a mentalității.

Capitolul 8:

Considerații finale, contribuții personale și direcții ulterioare de cercetare

Prevenirea și combaterea corupției sunt probleme de mare importanță și actualitate atât pe plan național cât și internațional, determinate de dinamica în continuă creștere a infracționalității, de diversificarea formelor sale de manifestare și de ridicarea ponderii criminalității cu grad sporit de pericol social, care fac ca sensibilitatea și reacția publicului față de o asemenea evoluție îngrijorătoare să fie tot mai accentuate.

În ceea ce privește percepția corupției în țara noastră studiile efectuate⁸⁵, atât la nivel național cât și internațional au apreciat că nivelul acesteia este foarte ridicat („*corupție generalizată*”). Cu toate acestea, concluzia Raportului național asupra corupției, elaborat de către Transparency Internațional, este aceea că, în ultimii ani, țara noastră a înregistrat o tendință de întărire a capacității legislative și instituționale de combatere a corupției, dar „*se impune aplicarea unor reforme și măsuri anticorupție concrete*”, care să consolideze dominația legii, să stimuleze creșterea nivelului de trai al populației și să contribuie la dezvoltarea durabilă a României.

⁸⁵ Reprezentativ este studiul "**Crimă și cultură - relevanța percepțiilor corupției pentru prevenirea criminalității**", realizat în Bulgaria, România, Turcia, Croația, Grecia, Germania și Marea Britanie. Studiul a fost realizat între 1 ianuarie 2006 și 30 iunie 2009 de către 35 de cercetători de la universitățile din Konstanz și Tübingen (Germania), Institutul de cercetare a calității vieții (România), Centrul de strategii liberale (Bulgaria), Universitatea din Galatasaray (Turcia), Universitatea din Zagreb (Croația), Universitatea Pantelion (Grecia) și Centrul pentru studii sud-est europene de la Oxford University (Marea Britanie).

Există două adevăruri universale legate de abordarea corupției. În primul rând, corupția, indiferent cum am defini-o nu poate fi eradicată în nici o societate. Ea va rezista, deoarece este motivată de două aspecte esențiale ale naturii umane : necesitatea și lăcomia. Cu toate acestea, ea poate fi redusă și menținută la un anumit nivel, pentru a nu afecta societatea în profunzime. În al doilea rând, corupția nu poate fi combătută decât dacă populația vede că liderii sunt cu adevărați dispuși să lupte împotriva corupției, că oficialii de la cele mai înalte nivele dau dovadă de integritate și de moralitate și că dezvoltarea economică este și în beneficiul categoriilor inferioare ale societății.⁸⁶

Pentru cercetarea implicațiilor managementului în instituțiile sistemului de apărare și ordine publică în lupta anticorupție a fost necesară o radiografie a stadiului actual al fenomenului corupției și al instituțiilor implicate în limitarea acestuia.

În lucrare s-a urmărit un studiu aprofundat a algoritmului corupției și a rolului factorului geopolitic și social asupra fenomenului precum și influența acestuia asupra securității țării noastre și asupra stării ordinii de drept.

Eficientizarea luptei împotriva corupției necesită un complex de măsuri, acestea putând constitui cu ușurință teme de abordat în studierea fenomenului, măsuri care să fie desfășurate pe mai multe planuri și domenii:

1. juridic:

- definirea mai completă și mai precisă a conceptelor cheie din domeniu;

⁸⁶ Staphenurst, Rick "Corupția și combaterea ei. Spre un model de construire a integrității naționale", Ed Irecson, București, 2003, pag. 70

- elaborarea și adoptarea un set de legi despre răspundere pentru corupție și practici asimilate;

- adoptarea unor strategii naționale anticorupție cu un grad ridicat de aplicabilitate atât practică cât și teoretică.

2. economic (incluzând aspectul managerial):

- extinderea și aprofundarea cercetărilor fenomenului, efectuate în baza abordărilor matematice și informatice;

- perfecționarea sistemului de pregătire a funcționarilor pentru activitatea practică de combatere a corupției;

- regândirea strategiei și elaborarea unei noi culturi organizaționale în instituțiile anticorupție;

- crearea unui sistem eficient în vederea coordonării acțiunilor organelor naționale de drept și ale celor de control financiar;

- implicarea managerilor de pe toate niveluri ierarhice în realizarea de propuneri pentru îmbunătățirea cadrului legislativ ce reglementează acest domeniu;

- realizarea unor programe de training la care să participe toți angajații structurilor anticorupție pentru implementarea noului model de abordare a luptei anticorupție;

- implementarea unor programe informatice care să îndepărteze subiectivismul în activitatea de evaluare a eficienței activității desfășurate.

3. social:

- cercetarea continuă a cauzelor, efectelor și formelor mereu în schimbare ale corupției;

- sensibilizarea opiniei publice cu privire la fenomenul corupției și antrenarea societății civile în promovarea normelor și valorilor de conduită decentă;

4. fiscal:

- procesul de colectare a impozitelor trebuie să fie absolut transparent, iar funcționarul public trebuie nu numai să-și declare veniturile proprii și ale membrilor familiei sale, dar și să dovedească proveniența lor legală;

- înlăturarea birocrăției și simplificarea ordinii și formei de înregistrare a agenților economici, a acordării licențelor, certificatelor, adeverințelor;

- introducerea obligativității demonstrării caracterului licit al averii.

Prin prisma celor tratate în teza de față considerăm imperios necesară abordarea fenomenului din punct de vedere social și managerial prin prisma metodelor matematice și econometrice pentru a scoate în evidență factorii declanșatori cei mai importanți pentru neutralizarea lor precum și pârghiile economice prin care se poate limita eficient fenomenul.

BIBLIOGRAFIE

1. „*Conștiința României*”
2. „*Convenția penală privind corupția*”
3. „*Crimă și cultură - relevanța percepțiilor corupției pentru prevenirea criminalității*” – studiu realizat de cercetători de la universitățile din Konstanz și Tübingen (Germania), Institutul de cercetare a calității vieții (România), Centrul de strategii liberale (Bulgaria), Universitatea din Galatasaray (Turcia), Universitatea din Zagreb (Croatia), Universitatea Panteion (Grecia) și Centrul pentru studii sud-est europene de la Oxford University (Marea Britanie)
4. „*Dicționarul de sociologie*”, coordonatori Cătălin Zamfir și Lazăr Vlăsceanu, Editura Babel, București, 1993
5. „*Politicile anticorupție ale guvernului României*” - Raport de evaluare al Freedom House
6. Abraham Pavel, „*Comunitatea, Poliția și tranziția*”, Editura Național, București, 1996
7. Abraham Pavel, „*Corupția*”, Editura Detectiv, București, 2005
8. Alexandrescu Ion, „*Personă, personalitate, personaj*”, Editura Junimea, Iași, 1988
9. Alexandru Boroi, Vasile Dobrinoin, Ilie Pascu, Valerică Lazăr, Gheorghe Nistoreanu, Ioan Molnar, „*Drept penal - partea specială*”, Editura Europa Nova, București, 1997
10. Anotolie Bantuș, „*Unele aspecte ale corupției și democrației în administrația publică locală*”, Transparency International – „*Prevenirea și combaterea corupției în Republica Moldova: aspecte teoretice și practice*”, Materialele conferinței internaționale, Chișinău, 19-20 noiembrie 2004
11. Androniceanu Armenia, „*Noutăți în managementul public*”, Editura Universitară, București, 2005
12. Anuarul Statistic al României, Institutul Național de Statistică, 2008
13. Boroi Alexandru, Neagu Norel „*Armonizarea legislației române cu legislația comunitară în materie de corupție*”, Dreptul nr. 4/2003
14. Boroi Alexandru, „*Drept penal – partea specială*”, București, Editura C.H. Beck, 2008
15. Brăilean Tiberiu, „*Dezvoltare locală. Instituții și politici*”, Iași, Universitatea “Al. I. Cuza”, Centrul de studii europene, 2004
16. Bruno Stefan „*Incursiune în sociologia administrației publice locale în România*”, în “*Atitudini și valori în administrația publică locală*”, Editura BCS, București, 2001
17. Budur E., Căprărescu Gheorghijă, Androniceanu Armenia, Miles Michael, „*Managementul schimbării organizaționale*”, Ediția a doua, București, Editura Economică, 2003

18. Burke Warner „*Organization Development, Principles and practices*”, Editura Mass Little Brown, Boston, 1982
19. Calinoiu Constanța, Verdinas Virginia „*Teoria funcției publice comunitare*”, București, Editura “Lumina LEX”, 1999
20. Căndea Rodica, Căndea Dan, „*Comunicarea managerială*”, București, Editura Expert, 1996
21. Chandler, A.D. „*Strategies et Structure de l'entreprise*”. Editions d'Organisation, Paris, 1989
22. Chereiu Elena: „*Corupția. Caracteristici și particularități în România*”, București, Editura Lumina Lex, 2004
23. Ciobanu Nelu, „*Corupția - risc actual la adresa securității naționale*”, Buletinul nr 3 / 2003 al PNA/DNA
24. Ciuncan Dorin, „*Studiu privind cauzele care generează și condițiile care favorizează corupția*”, Buletin Documentar nr. 4/2003 al P.N.A./D.N.A
25. Constantinescu Mihai, Muraru Ioan, „*Drept parlamentar*” București, Editura Gramar, 1994
26. Costea Margareta, „*Introducere în administrația publică*”, București, Editura Economică, 2000
27. Crăciun Claudiu, Paul E. Collins „*Managementul politicilor publice*”, Iași, Editura Polirom, 2008
28. Danileț Cristi, „*Corupția și anticorupția în sistemul juridic*”, București, Editura C H Beck, 2009
29. Demarne Pierre, „*Le perfectionnement de cadres en France et aux Etats Unis*”. Editura Entreprise Moderne, Paris, 1965
30. Diaconescu Horia, „*Infrațiunile de corupție și cele asimilate sau în legătură cu acestea*”, Editura CH Bec, București, 2005
31. Dobrinciu Vasile, „*Corupția în dreptul penal român*”, București, Editura Atlas Lex, 1995
32. Derinica Ioan, Dan Banciu și Sorin Rădulescu, „*Corupția în România, realitate și percepție socială*”, Editura Luminalex, București, 2005
33. Drueker Peter, „*Eficiența factorului decizional*”, București, Editura Destin, 2001
34. Dvoracek Maria, Lupu Gheorghe, „*Teoria generală a dreptului*”- Iași, Editura Chemarea, 1996
35. Filip Petru, „*Managementul administrației publice locale*”, București, Editura Economică, 2007

36. Galtung Fredrik - „*Criteria for sustainable corruption control*”, publicat în The European Journal of Development Research, Transparency International, 1998
37. Gardiner A. John. „*Defining Corruption: a report to the Fifth International Anti-corruption Conference*”, Amsterdam, 9 martie 1992
38. Gardiner A. John. „*The politics of Corruption: Organized Crime in an American City*”, Editura Russell Sage Foundation, 1970
39. Germann A. C. - „*Law Enforcement and Criminal Justice*”, ediția 31, 1988, cap. XIX - Crima Organizată și Corupția
40. Gurgiu Anca Daniela, Baboi-Stroe Adrian, Luca Simona. „*Corupția în administrația publică locală*”, studiu realizat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, 2002
41. Hart Herbert Lionel Adolphus. „*Conceptul de drept*”, Chișinău, Editura Sigma, 1999
42. Heidenheimer Arnold „*Political Corruption: A handbook*”, Editura New Brunswick, 1989
43. Heidenheimer Arnold. „*The Topography of Corruption: Explorations in a Comparative Perspective*”, International Social Science Journal, vol. XLVIII, Nr.3, London, Blackwell Publishers 1996
44. Hinteș Emilia Călin, Ghoțan Călin - „*Management strategic în administrația publică*”, Editura Gewalt Production, Cluj Napoca, 2000
45. Hoddes Robin, Wolkers Marie. „*Report on the Transparency International Global Corruption Barometer*”, ediția electronică, 2004
46. Hooker John. „*A cross cultural view of corruption*” articol în Ethisphere, 2003
47. <http://andreivocila.wordpress.com>
48. http://ec.europa.eu/anti_fraud/index_en.html - siteul oficial al OLAE - Oficiul European de Luptă Antifraudă
49. <http://plate.stanford.edu/entries/corruption>
50. <http://ro.wikipedia.org/>
51. Huntington P. Samuel. „*Political order in changing societies*” New Haven, Yale University Press, 1968
52. Inge Admunsen - „*Political Corruption: An Introduction to the Issues*” Chr. Michelsen Institute Development Studies and Human Rights, 1999
53. Iorgovan Antonie „*Tratat de drept administrativ*”, Editura Nemira, București, 1996
54. Jaliu Dragoș. „*Management strategic-note de curs*”, SNSPA București, Facultatea de Administrație Publică, Departamentul de Învățământ la Distanță
55. Johns Gary - „*Comportament organizațional. Înțelegerea și conducerea oamenilor în procesul muncii*”, Editura Economică, București, 1998
56. Johnston Michael. „*Corupția și formele sale*”, Editura Polirom, Iași, 2007

57. Klitgaard Robert. „*International Cooperation Against Corruption*” „Finance & Development”, martie 1998
58. Kethoff Emile și alții „*The Ethics of New Public Management: Is Integrity at Stake?*”, *Public Administration Quaterly*, 2006, vol 30, nr 4
59. Kreitner Robert. „*Management*”, Fifth Edition, Boston Ma Houghton Mifflin Co., 1992
60. Kuper Adam, Jessica Kuper, „*The Social Science Encyclopedia*”. Londra, Editura Routledge, 1989
61. Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției
62. Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici
63. Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale
64. Legea nr. 217/2009 pentru aprobarea O.U.G. nr 202/2008 privind punerea în aplicare a regimului sancțiunilor internaționale
65. Legea nr. 27/2002 privind ratificarea Convenției penale privind corupția
66. Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor
67. Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție
68. Legea nr.521/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție
69. Luca Cătălin, Țăranu Madalin „*Elemente de management aplicate activității din poliție*”, Asociația Alternative Sociale, Iași, 2009
70. Maddux Robert B. „*Delegating for results*”, Editura Kogan Page, London, 1990
71. Mauro Paolo, „*Corruption: Causes, consequences and agenda for further research*” *Finance and development* nr 35, 1998,
72. Maus Marcel „*Esen despre dar*”, Iași, Editura Polirom, 1997
73. Merton Robert. „*Elements de methode sociologique*”, Paris, Librăria Plon, 1957
74. Mintzberg Henry, „*Business Open Archives: The Nature of Managerial Work*”, Editura Harper&Row, 1973
75. Moldoveanu George. „*Analiza organizațională*”, București, Editura Economică, 1999,
76. Munteanu Ion, „*La corruption des fonctionnaires publics en droit penal roumain*” Geneva, Imprimerie Jent. S.A., Rue Necker, 7-11, 1931
77. Munteanu V.A., „*Managementul Public Local*”, Editura TipoMoldova, Iași, 2009
78. Muraru Ioan „*Drapt constituțional și instituții politice*”, Ediția a 7-a. – București, Editura Actami, 1997
79. Nicolae Ovidiu - „*Strategii manageriale de firmă*”, București, Editura Economică, 1996

80. Nicolescu Ovidiu (coord.) „*Sistemul decizional al organizației*”, Editura Economică, București, 1998
81. Nicolescu Ovidiu (coord.), „*Management*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992
82. Nicolescu Ovidiu, Verboncu Ion și alții – „*Abordări moderne în managementul și economia organizației*”, Editura Economică, București, 2004
83. Nicolescu Ovidiu, Verboncu Ion, „*Management*”, București, Editura Economică, 1997
84. Olaru Adriana, „*Management general*”, Editura Europolis, Galați, 2004
85. Olaru Adriana, „*Management*”, Editura Fundației Universitare „Dunărea de Jos”, Galați, 2002
86. Olaru Adriana, „*Managementul schimbării*”, Editura Evrica, Brăila, 2001
87. Ordinul nr. 275 din 20 decembrie 2010 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Direcției Generale Anticorupție
88. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 124/ 2005 privind modificarea și completarea Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție
89. Ordonanța Guvernului nr. 121/1998 privind răspunderea materială a militarilor
90. Oroveanu Mihai „*Tratat de drept administrativ*”, Editura Cerma SRI, București 1998
91. Păceșilă Mihaela, „*Aspecte privind combaterea corupției în administrația publică*” din revista *Administrație și management public* nr 2 din 2004
92. Parlăgi Anton „*Dictionar de administratie publica*”, București, Editura Academica, 2000
93. Patrick Von Maravic „*Reforma managementului public și corupția – conceptualizarea consecințelor neintenționate*” din revista *Administrație și management public* nr 8 2007
94. Păunescu Mihai și alții „*Management public în România*”, Editura Polirom, Iași, 2008
95. Pedrero Miguel, „*Corupția marilor puteri. Strategii și minciuni în politica mondială*”, București, Editura Litera internațional, 2008
96. Percepția asupra corupției în administrația publică locală - studiu realizat de „SC Evolve Group SRI ”
97. Peters Guy B. „*The Politics of Bureaucracy*”, Editura Longman, 1995, New York
98. Pivniceru Maria Mona, Luca Cătălin, „*Elemente de management publicitar*”, Editura Hamangiu, 2007
99. Platea Nicușor, „*The manager's role and importance in limiting corruption*”, The XIth Annual International Conference Risk In Contemporary Economy - Galati – Romania, 26-27 nov 2010

100. Pletea Nicușor, "Strategic management versus management by objectives within the Anti – corruption General Directorate", The XIth Annual International Conference Risk In Contemporary Economy - Galati - Romania, 26-27 nov 2010
101. Pletea Nicușor, "Rolul și importanța managerului în limitarea fenomenului corupției", Buletinul documentar și de informare privind activitatea de prevenire și combatere a corupției, nr. 1(6)/2010
102. Pope Jeremy, „Elementele unei strategii anticorupție eficiente” articol preluat în "Corupția și combaterea ei. Spre un model de construire a integrității naționale", Editura Irecson, București, 2003
103. Pope Jeremy, „Ghidul Transparency Internațional. Sisteme de Integritate publică”, Asociația Română pentru Transparență, București, 2002
104. Postelnicu Romeo Paul, Dimitriu Monica Nicolle „Adoptarea unui cod de conduită pentru funcționarii publici – prioritate pentru România”, în Revista de drept public, nr.3/2003
105. Preda C., „Ce este România? Filozofia politica a Constitutiei din 1991”, în Revista Polis, nr. 2/1996
106. Ramchandra Akkihal, Harlan Nl. Smith II, Roger Adkins „The economics of corruption in developing countries”, Coastal Business Journal, vol 1
107. Revista „Administrație și management public” a Catedrei de Administrație și Management Public din Academia de Studii Economice Bucuresti
108. Revista „Economie și administrație locală”, București, Editura Tribuna Economică
109. Rezoluția (97) 24 privind cele 20 de principii directoare privind corupția
110. Rose-Ackerman Susan, „Corruption and Government Causes, Consequences and Reform”, Cambridge University Press, 1999
111. Rosemary Stewart, „Choices for the manager”, Editura Prentice Hall, 1982
112. Ross Hammond, „Endogenous Transition Dynamics in Corruption” – Working paper n 19, decembrie 2000
113. Rothbard Murray, „For a new liberty”, Ludwig von Mises Institute, 2002 online edition
114. Rousseau Jean Jacques „Contractul social” – București, Editura Științifică, Biblioteca Filosofică, 1957
115. Rus Ciprian, Dimofte George, "Infrațiune de corupție", R.D.P. nr. 3/2003.
116. Rus Dorin, Badea M. – „Activitățile desfășurate de Direcția Generală Anticorupție în vederea integrării României în Uniunea Europeană”, Buletinul de Informare Documentare nr 5 din 2006

117. Sahr J. Kpundeh „*Political will in Fighting Corruption*”, studiu apărut în „*Corruption and Integrity Improvement Initiatives in Developing Countries*”, UN Development Programs, New York, 1998
118. Sainsaulieu Renaud. „*Sociologie de l'organisation et de l'entreprise*”, Daloz, Presse de la Fondation Nationale des Sciences Politiques, 1987
119. Salminen Ari „*Exercitarea controlului asupra corupției în Finlanda*” din revista *Administrație și management public* nr 9/2007
120. Sandu Florentin. Milodin Paul. „*Corupția din perspectiva Ministerului Internelor și Reformei Administrative*”, Editura Istros a Muzeului Brăilei, Brăila, 2007
121. Sherman W. Laurence. „*Three Models of Organizational Corruption in Agencies of Social Control*”, St Martin's Press
122. Shleifer A. Vishny – „*Corruption*”, *Quarterly Journal of Economics*, no 3
123. Staphenurst Rick. „*Corupția și combaterca ei. Spre un model de construire a integrității naționale*”, Editura Irecson, București, 2003
124. Staphenurst. Rick “*Corupția și combateren ei. Spre un model de construire a integrității naționale*”, Ed Irecson, București, 2003
125. Strategia de Securitate a României, adaptată prin Hotărârea nr 62, în ședința Consiliului Suprem de Apărare a Țării din data de 17.04.2006
126. Teodorescu Elena, BRĂILE Adrian. „*Codul de Conduită pentru Alegei Locali – un instrument împotriva corupției*”, ediția electronică, Asociația Alina Ro, București, 2005
127. The Gallup Organization România. „*Analiza corupției. Monitorizarea națională a corupției 2001 – 2002*”
128. Transparency International. „*Prevenirea și combaterca corupției în Republica Moldova: aspecte teoretice și practice*”, Materialele conferinței internaționale, Chișinău, 19-20 noiembrie 2004
129. Tullock Gordon „*The Economic Theory of Bureaucracy*” Prentice Hall, Londra, 1997
130. Vasile Alecsandri. „*Orizonturi și reper*”, București, Editura Albatros, 1973
131. Vedinas Verginia „*Statutul funcționarului public*”, Editura Nemira, 1998
132. versiunea free trial a software-ului Balanced Scorecard Designer, descărcată de pe website-ul www.strategyZact.com/download.htm
133. versiunea free trial a software-ului WINQSB, descărcată de pe website-ul www.asecib.ase.ro/soft.htm
134. Vlăscovanu Mihaela „*Psihosociologia organizațiilor și conducerei*”, București, Editura Paideia, 1993
135. Wasibord Silvia. „*Globe and Mail*”, Toronto, 1995
136. Williams Robert. „*Political corruption in Africa*”, Gower, Aldershot, 1987

137. www.amosnews.ro
138. www.ancorage-net.org – siteul oficial al Rețeaua Agențiilor Anticorupție
139. www.anfp.gov.ro – siteul oficial al Agenției Naționale a Funcționarilor Publici din România
140. www.apd.ro siteul oficial al Asociației Pro Democrație
141. www.cepol.europa.eu – siteul oficial al CEPOL - Colegiul European de Poliție
142. www.cmfeb – siteul oficial al Forumului Trans Montena
143. www.coe.int/greco – siteul oficial al GRECO - Grupul de State împotriva Corupției
144. www.eipa.nl – siteul oficial al EIPA - Institutul European pentru Administrație Publică
145. www.epac.at – siteul oficial al EPAC – European Partners Against Corruption
146. www.hotnews.ro
147. www.iaaca.org – siteul oficial al IAACA - Asociația Internațională a Autorităților Anticorupție
148. www.icac.nsw.gov.au – siteul oficial al ICAC – Independent Commission against Corruption
149. www.igac.net – siteul oficial al IGAC - Grupul Internațional pentru Coordonarea Luptei împotriva Corupției
150. www.interpol.int – siteul oficial al INTERPOL
151. www.interpol.int/public/corruption/igec – siteul oficial al IGEC - Grupul Experților pe Probleme Anticorupție
152. www.mai-dga.ro – siteul oficial al DGA – Direcția Generală Anticorupție
153. www.mapn.ro/dpicf/ – siteul oficial al DPICF din cadrul Ministerului Apărării
154. www.onpesb.ro – siteul oficial al Oficinii Naționale pentru Combaterea Spălării Banilor
155. www.pna.ro – siteul oficial al DNA – Direcția Națională Anticorupție
156. www.pnted.ro-usa.com
157. www.prezentonline.ro
158. www.realitatea.net
159. www.semneletimpului.ro
160. www.setimes.com
161. www.stabilitypact.org – siteul oficial al RAI - Inițiativa Regională Anticorupție
162. www.transparency.org.ro – siteul oficial al Transparency
163. www.uncjin.org – siteul oficial al UNCJIN - United Nations Crime and Justice Information Network
164. www.undp.org – siteul oficial al UNDP - United Nations Development Programme
165. www.unodc.org – siteul oficial al UNODC - United Nations Office On Drugs and Crime

CHESTIONAR DE OPINIE :

Modul de percepție al fenomenului corupției de către funcționarii cu atribuții de conducere și control de la nivelul MAI

1. Care considerați că este nivelul corupției în România?
2. Cât de mult considerați că afectează corupția dezvoltarea societății românești?
3. Care considerați a fi cea mai coruptă categorie profesională?
4. Care sunt principalii factori care stau la baza fenomenului corupției?
5. Care sunt principalele măsuri ce pot fi luate pentru limitarea fenomenului corupției?
6. Considerați că legislația actuală corespunde necesităților de evaluare și limitare a fenomenului corupției?
7. Care sunt principalele scăpări ale legislației în privința luptei anticorupție?
8. Considerați că este benefică existența mai multor instituții de stat cu competențe pe linia prevenirii și combaterii corupției?
9. Ce credeți că ar trebui să fie schimbat pentru ca instituțiile anticorupție să fie mai eficiente în combaterea fenomenului?
10. Credeți că ar fi oportună crearea unei structuri unice la nivel național care să se ocupe cu documentarea faptelor antisociale comise de funcționarii publici indiferent de natura penală, contravențională sau disciplinară a acestora?
11. Înfățișarea unei agenții unice de luptă împotriva corupției subordonată parlamentar sau ministerial, ar avea o eficacitate mai mare în combaterea fenomenului?
12. Considerați utilă reformarea legislativă și instituțională în domeniul prevenirii și combaterii corupției? Care sunt principalele măsuri ce trebuie adoptate?

13. Considerați mai practică adoptarea unei legi privind controlul averilor care să fie aplicabilă tuturor cetățenilor, în comparație cu cea existentă în prezent care se aplică doar unor categorii de persoane?

14. Care ar trebui să fie principalele sancțiuni în legătură cu deținerea unor averi ce nu pot fi justificate?

15. Cât de oportună este înființarea unui registru unic de daruri/cadouri; registru care să cuprindă toate avantajele materiale primite de către un funcționar și a căror valoare materială cumulată să depășească 50 euro?

2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100